

МЕДИЧНА КАДЕМІЯ

№ 7 (432)
ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ
8 квітня 2017 року

СТУДМІС ТДМУ-2017

ПРИВІТАННЯ

ВЕЛИКДЕНЬ ХАЙ ДАРУЄ НАДІЮ, ЩАСТЯ, ДОБРО!

ДОРОГІ КОЛЕГИ ТА СТУДЕНТИ!

16 квітня святкуємо Христове Воскресіння, яке єднає нас вірою, надією та любов'ю. Насамперед вірою в мир і власні

сили. Надією, що життя буде змінюватися на краще.

Великдень — це символ очищення та перемоги добра. Нехай Господь захистить нас і підтримає у всіх добрих починаннях! Хай дарує кожній родині благословення, мир та злагоду!

Бажаю, щоб спокій і благодать ніколи не полишали Ваші оселі, а серця завжди були наповнені радістю.

Нехай Господь оберігає вас, ваших рідних, а свято Великодня дарує надію, щастя, добро і здоров'я!

Нехай свято Великодня стане для вас невичерпним джерелом надії та допомоги в досягненні найзаповітніших бажань і прагнень, надихне й додасть сил у творчій праці заради майбутнього кожної родини та країни загалом.

**Христос воскрес!
Воістину воскрес!**

**Михайло КОРДА,
ректор ТДМУ, професор**

АКЦІЯ

ЗАКЛАЛИ СТУДЕНТСЬКИЙ ФРУКТОВИЙ САД

З ініціативи деканату медичного факультету та студентського парламенту Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського в навчально-оздоровчому комплексі «Червона калина» висадили 60 фруктових дерев. Цю акцію студенти та викладачі приурочили до 60-річчя ТДМУ, яке невдовзі університет буде святкувати.

«Активну участь у закладенні фруктового саду взяли студенти першого та другого курсів медичного факультету. Ми вдячні декану факультету Галині Анатоліївні Крицькій за підтримку в організації та проведенні акції. Посадили 60 фруктових дерев, серед яких — яблуні, груші, черешні, сливи, вишні, абрикоси та персики.

Це була добродійна ініціатива студентів. Водночас студентський парламент за допомогою деканату вплив цей проект у

життя», — розповів голова студпарламенту Ігор Стецюк.

Сподіваємося, закладений сад буде зростати й добре плодоносити. Майбутнім

медикам зичимо успіхів у навчанні та професійному вдосконаленні.

Прес-служба ТДМУ

Переможниця конкурсу «СтудМіс ТДМУ-2017» студентка Наталія МОСІЙЧУК

Стор. 6

ВІТАЄМО!

СТАВ ПЕРЕМОЖЦЕМ ОЛІМПІАДИ З ФАРМАКОЛОГІЇ

На базі Національного фармацевтичного університету (Харків) відбувся II етап Всеукраїнської студентської олімпіади з дисципліни «Фармакологія». Змагання відбулися за двома напрямками — медичним і фармацевтичним.

У секції «Медицина» своїми знаннями мірялися 29 студентів, а у секції «Фармація» — 19 юнаків і дівчат. Серед 15 вищих медичних і фармацевтичних навчальних закладів ТДМУ гідно представили студенти третього курсу медичного факультету Віктор Міщанчук, Анастасія Брик, а також студенти третього курсу фармацевтичного факультету Оксана Щур і Владислав Довгалюк. Куратор команди — доцент кафедри фармакології з клінічною фармакологією Ірина Мосейчук.

У першому турі олімпіади конкурсанти виконували письмові роботи, які містили завдання з рецептури, питання відкритого типу, професійні ситуаційні задачі, тестування, у другому турі зорганізували фармакологічну вікторину.

За результатами всіх конкурсів у медичній секції перше місце виборов Віктор

Міщанчук, а Анастасія Брик посіла сьоме місце, що дало можливість команді медичного факультету отримати II командне місце.

У фармацевтичній секції Оксана Щур посіла четверте місце, Владислав Довгалюк — сьоме. За результатами олімпіади студенти отримали III командне місце.

ВІДБУВСЯ ІІ ЕТАП ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ З ПАТОМОРФОЛОГІЇ

У морфологічному корпусі ТДМУ 30 березня відбулося урочисте відкриття 2 туру Всеукраїнської предметної олімпіади з патоморфології.

До студентів, які приїхали з різних вишів України, звернувся ректор ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського, професор Михайло Корда.

— Раді вітати вас у стінах нашого університету, — сказав Михайло Михайлович. — У 2 етапі Всеукраїнської олімпіади беруть участь переможці першого етапу відповідних олімпіад у своїх університетах, тобто сьогодні в цій аудиторії зібрані кращі з кращих. У ТДМУ створені всі умови для проведення олімпіади. До складу журі залучені авторитетні фахівці, які об'єктивно оцінять знання кожного. Зрозуміло, що всі учасники олімпіади не можуть стати переможцями, хтось буде беззаперечним лідером, хтось увійде до «трійки» кращих. Так, до перемоги треба прагнути, але хто не переможе — не розчаруйтеся. Матимете ще багато можливостей проявити себе в майбутньому, адже перед молодими здібними людьми в наш час усі двері відчинені. А ви — здібні й талановиті, бо відмінно впоралися із завданнями 1 туру та виборили право представляти свій університет на Всеукраїнській олімпіаді. Після закінчення вишу ви зможете працювати в будь-якій країні. Є багато прикладів, коли випускники вітчизняних медичних вишів, і, зокрема, ТДМУ, здобувають визнання як науковці й лікарі в Україні, і за кордоном. Хоча своїй країні ви потрібні насамперед. Ви — майбутня еліта медичного співтовариства, від якої залежатиме подальший розвиток галузі, бо медицина неможлива без висококваліфікованих кадрів. Яку б ме-

Михайло КОРДА, ректор ТДМУ, професор, вітає учасників олімпіади

дичну спеціальність ви не обрали після закінчення університетів, ви потрібні Україні як висококласні спеціалісти, що розвиватимуть галузь охорони здоров'я в нашій країні.

Ректор ТДМУ, професор Михайло Корда побажав студентам успіхів в олімпіаді, в подальшому навчанні й найвищих досягнень у майбутній кар'єрі.

Гостей тепло привітав завідувач кафедри патологічної анатомії з секційним курсом та судової медицини ТДМУ, професор Ярослав Боднар, який, зокрема, зазначив:

— Тернопільська земля багата талантами. Зокрема, Іван Якович Горбачевський, чие ім'я носить ТДМУ, вперше у світі штучно синтезував сечову кислоту та встановив механізм її утворення в людському й тваринному організмі. Згодом це відкриття дало змогу розробити метод діагностування та лікування специфічних захворювань. Ще один наш краєнин Іван Пулюй відкрив х-промені, пізніше названі рентгенівськими. Нині діючий президент НАМН України Віталій Цимбалюк є випускником нашого університету.

Ярослав Ярославович висловив впевненість, що імена учасників олімпіади теж з часом увійдуть до переліку найавторитетніших учених, якими пишатиметься Україна.

Професор Ярослав Боднар представив членів журі. До його складу увійшли: Романюк Анатолій Миколайович — доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри патологічної анатомії Сумського державно-

го університету; Вернигородський Сергій Вікторович — доктор медичних наук, професор кафедри патологічної анатомії, судової медицини та права Вінницького національного медичного університету ім. М.І.Пирогова; Діброва В'ячеслав Андрійович — головний позаштатний спеціаліст МОЗ України з патологічної анатомії, кандидат медичних наук, доцент кафедри патологічної анатомії № 2 Національного медичного університету ім. О.О.Богомольця; Багрий Микола Миколайович — кандидат медичних наук, доцент кафедри патологічної анатомії Івано-Франківського національного медичного університету; Сельський Петро Романович — доктор медичних наук, професор кафедри патологічної анатомії із секційним курсом і судової медицини, декан факультету іноземних студентів Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського.

Студентів ознайомили з програмою олімпіади та регламентом роботи. Змагання відбувалося у кілька турів: журі оцінювало знання учасників олімпіади з усіх розділів навчальної дисципліни, володіння ними практичними навичками діагностики макропрепаратів і мікроскопічних проявів патологічних процесів та хвороб. Відбувся також конкурс

В'ячеслав ДІБРОВА, голова журі олімпіади, вітає переможця у номінації «Клініко-патологоанатомічні паралелі» Марію ЧУМАДЕВСЬКУ, студентку ТДМУ

«Клініко-патологоанатомічні паралелі» на вміння проводити клініко-морфологічний аналіз на основі причинно-наслідкових співвідношень і конкурс «Ерудит» — на знання вкладу видатних патологоанатомів у патологоанатомічні науки та знання епонімів у патоморфології.

Як показали результати змагань, їхні учасники добре впоралися із завданнями.

Другого дня відбулося підбиття підсумків та урочисте закриття олімпіади. Доктор медичних наук, професор кафедри патологічної анатомії із секційним курсом і судової медицини ТДМУ Петро Сельський від імені ректора ТДМУ, професора Михайла Корди, адміністрації університету та колективу кафедри привітав учасників олімпіади з успішним завершенням змагання, під час якого вони продемонстрували високий рівень знань. Головний позаштатний спеціаліст МОЗ України зі спеціальності «Патологічна анатомія», доцент кафедри патологічної

проводити клініко-морфологічний аналіз на основі причинно-наслідкових співвідношень (аналіз з протоколів розтинів) найкращими були Анастасія Колева (Сумський державний університет), Юлія Кисилічак (Чернівецький медуніверситет), Марія Чумадевська (ТДМУ), Олександра Марченко (Національний медуніверситет ім. О. Богомольця, каф. пат. анатомії № 1), Вікторія Іванько (Ужгородський національний університет).

У конкурсі «Ерудит» на краще знання вкладу видатних патологоанатомів у патологоанатомічні науки та знання епонімів у патоморфології перемогли: Максим Кравченко, (Харківський медуніверситет), Олександра Поплавська та Ольга Мотузенко (Вінницький медуніверситет), Роман Качура (ТДМУ), Яніс Строїло (Донецький медуніверситет).

За результатами оцінювання теоретичних знань учасників олімпіади з усіх розділів навчальної дисципліни (на основі комп'ютерного тестування та оцінюван-

Журі олімпіади з патоморфології

анатомії №2 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця В'ячеслав Діброва від імені присутніх тепло подякував колективові кафедри патологічної анатомії з секційним курсом та судової медицини ТДМУ за чудово організований захід.

Відтак настала найурочистіша мить — нагородження переможців. У номінації «Володіння практичними навичками діагностики мікроскопічних проявів патологічних процесів і хвороб» лідерами стали студенти: Ольга Усова (Дніпровська медична академія), Вадим Чесановський (Івано-Франківський медуніверситет), Віктор Міщанчук (ТДМУ), Вікторія Мішура (Сумський державний університет).

У номінації «Володіння практичними навичками діагностики макроскопічних проявів патологічних процесів і хвороб» найкращі знання продемонстрували Павло Штогрин і Ганна Вайло (Львівський медуніверситет), Всеволод Нечаєв (Дніпровська медична академія), Денис Дерявий (Харківський медуніверситет), Анастасія Широка (Одеський медуніверситет).

У конкурсі «Клініко-патологоанатомічні паралелі» на вміння

переможцями стали: Тетяна Сімора та Наталія Бойко (ТДМУ), Марина Слісаренко (Київський національний медичний університет), Ірина Молокова (Дніпровська медична академія).

Абсолютними переможцями олімпіади стали: Марія Рябоконя (ТДМУ) — 1 місце, Володимир Панченков (Сумський державний університет) і Катерина Чернишова (Національний медуніверситет ім. О. Богомольця) посіли друге місце. На третьому — Роман Бугун (Івано-Франківський медуніверситет), Ярослав Демчишин (Вінницький медуніверситет) та Аліна Попова (Запорізький медуніверситет).

Переможцям вручили дипломи та цінні подарунки. Всі студенти отримали сертифікати учасників олімпіади.

У рамках олімпіади відбулася виставка творчих робіт завідувача кафедри патологічної анатомії із секційним курсом і судової медицини ТДМУ, професора Ярослава Боднара, який представив на ній свої картини.

Після урочистого закриття олімпіади її учасники здійснили цікаву екскурсію до старовинного міста Збаража.

**Лідія ХМІЛЯР,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

АСОЦІАЦІЯ ХІРУРГІВ ТЕРНОПІЛЛЯ ПРИСВЯТИЛА СВОЄ ЗАСІДАННЯ ЮВІЛЕЮ ТДМУ

В актовій залі нашого університету відбулося засідання громадського об'єднання «Асоціація хірургів Тернопілля», присвячене 60-річчю заснування ТДМУ ім. І.Я.Горбачевського. Його учасниками стали провідні хірурги Тернополя та області, а також Києва, Львова, Рівного й інших міст, керівники управлінь охорони здоров'я Тернополя і області.

Присутніх тепло привітав голова громадської організації, завідувач кафедри хірургії, професор Ігор Дзюбановський, який зазначив, що 2017-й для ТДМУ – ювілейний. У травні минає 60 років з часу його заснування. «60 років звершення та здобутків ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського» – такою була тема виступу професора Дзюбановського. Ігор Якович розповів, що є випускником ТДМУ й пишається цим. Свою доповідь він розпочав зі слів пошани та вдячності фундаторам нашого університету й започаткованими хірургічної школи, з розповіді про тих, хто свого часу очолював кафедри хірургії, чия подвижницька праця сприяла успішному розвитку вишу. З часу заснування ВНЗ у десять разів зросла кількість студентів, у тому числі у вісім разів – іноземних. ТДМУ став університетом європейського масштабу, який посідає перше місце в рейтингу вищих медичних навчальних закладів України та плідно співпрацює з 54 закордонними вишами з 21 країни, багатьма авторитетними міжнародними організаціями, є членом Європейської асоціації університетів та Великої хартії університетів. У нашому ВНЗ діють єдиний в Україні навчально-тренувальний центр з екстреної медичної допомоги,

тику студенти-старшокурсники, а на базі обласної лікарні засновано комунальний заклад Тернопільської обласної ради «Тернопільська університетська лікар-

Володимир БОГАЙЧУК, начальник управління охорони здоров'я ОДА

ня». Є й інші важливі здобутки.

Свій виступ професор Ігор Дзюбановський завершив поетичними рядками, присвяченими альма-матер:

*Це вона навчила нас розрізняти
Що таке любов, віра, добро,
Це вона дала нам шмат хліба,
Що їсть душа із перших уст,
А потім дивиться на світ очима правди
І не затуркана, з незламаним хребтом,
Живе і множить правду і добро
У себе в білій хаті.*

Головний хірург управління охорони здоров'я ОДА Володимир Максимлюк свій виступ почав зі спогаду про першого ректора нашого вишу Петра Омеляновича Огія, про навчання в університеті (тоді ще інституті).

– Мені пощастило мати чудових наставників. Серед них був професор Юрій Теофілович Ко-

це є найкращим свідченням нашої поваги та шани.

Професор В.І. Максимлюк проаналізував підсумки роботи хірургічної служби області за 2016 рік, привернувши увагу колег до показників операційних втручань на органах травлення. Йшлося також про ендокринну хірургію, проктологію, торакальну, судинну та малоінвазивну хірургію...

Задля покращення роботи хірургічної служби області, наголосив доповідач, цього року необхідно, зокрема, завершити заплановану реструктуризацію ліжкового фонду хірургічного профілю відповідно до нормативних показників. Підвищити також якість організації роботи працівників первинної медико-санітарної допомоги, їхньої співпраці з фахівцями хірургічного профілю, аби поліпшити диспансерне спостереження за пацієнтами, раннє виявлення та запобігання занедбаним випадкам онко- й гострої хірургічної патології. Йшлося у виступі й про необхідність організації на базі університетської лікарні обласних центрів: кардіохірургічного, проктологічного, кровотеч, політравми, опікової травми та гнійно-

Ярослав ФЕЛЕШТИНСЬКИЙ, професор (м. Київ)

септичної хірургії, забезпечення їх необхідними умовами функціонування.

Завідувач хірургічного відділення Тернопільської міської лікарні швидкої медичної допомоги Дмитро Осадчук розповів про розвиток хірургічної служби в обласному центрі. Наведені показники свідчать про збільшення кількості операцій, зменшення післяопераційних ускладнень і тривалості перебування хворого в стаціонарі. А це є індикатором високого кваліфікаційного рівня медиків і належного технічного забезпечення лікувальних закладів.

Начальник відділу охорони здоров'я та медичного забезпечення Тернопільської міської ради Ростислав Левчук у своєму виступі порушив тему створення госпітальних округів, і, зокрема, Тернопільського.

Як зазначив начальник управління охорони здоров'я облдержадміністрації Володимир Богайчук, належне медичне обслу-

гування неможливе, якщо лікувальний заклад немає сучасного хірургічного відділення. Він також розповів, що цього року в краї планують відкрити кардіохірур-

Степан ЗАПОРОЖАН, проректор ТДМУ, професор

гічний центр. Придбано ангиограф – сучасний прилад, призначений для профілактики й лікування серцево-судинних та інших захворювань. Вживаються й інші заходи, які дозволяють якісно поліпшити медичне обслуговування, в чому зацікавлені і пацієнти, і лікарі.

До учасників засідання звернувся проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи ТДМУ, професор Степан Запорожан, який зазначив, що лікувально-профілактичну роботу проводять на 35 кафедрах нашого університету, на базі 18 лікувально – профілактичних закладів нашої області і двох закладів у місті Рівному. Кафедри очолюють доктори медичних наук, професори. Багато робиться для підвищення кваліфікаційного рівня працівників університету. Зокрема, за останні три роки 18 викладачів пройшли стажування на навчально-клінічних базах університетів-партнерів ТДМУ в Європі та США. Приміром, активна співпраця налагоджена з польськими медичними закладами, зокрема, клінікою Вроцлавського медичного університету. Професор С. Запорожан висловив переконання, що реформування сфери охорони здоров'я і, зокрема, реструктуризація ліжок хірургічного профілю сприятиме підвищенню якості надання високоспеціалізованих медичних і хірургічних послуг.

Про особливості хірургічного лікування рецидивних післяопераційних вентральних гриж мовив на засіданні завідувач кафедри хірургії та проктології НМА-ПО ім. П.Л.Шупика, заслужений лікар України, професор Ярослав Фелештинський. Порушена проблема надзвичайно актуальна, адже йдеться про 20,4-22 відсотки від загальної кількості кил живота. Ярослав Петрович докладно зупинився, на сучасних способах хірургічного лікування цієї недуги. Але на початку свого виступу «Сучасна алопласти-

ка післяопераційних вентральних гриж великого та гігантського розмірів» професор Фелештинський щиро подякував за запрошення взяти участь у засіданні

Ігор ДЗЮБАНОВСЬКИЙ, голова Асоціації хірургів Тернопілля, професор

Асоціації хірургів Тернопілля й привітав колег з шістдесятиріччям ТДМУ ім.І.Я. Горбачевського.

На сучасних підходах до вибору методу герніопластики зосередив увагу присутніх доцент

Володимир МАКСИМЛЮК, головний хірург управління охорони здоров'я ОДА

кафедри хірургії ТДМУ Володимир П'ятночка.

З презентацією концепції запровадження «Державного гарантованого пакету медичних послуг» на засіданні виступив голова Асоціації хірургів Тернопілля, професор Ігор Дзюбановський.

На завершення форуму у виконанні доцента кафедри хірургії №1 з урологією ім. Л.Я. Ковальчука Юрія Футуйми прозвучала пісня «Серце хірурга». Музику написав Юрій Футуйма, слова – доцент тієї ж кафедри Іван Чонка. Громадське об'єднання «Асоціація хірургів Тернопілля» пропонує зробити пісню офіційним гімном хірургів України, зазначив голова асоціації, професор Ігор Дзюбановський. Учасники засідання одностайно підтримали цю пропозицію.

**Лідія ХМІЛЯР,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

медицини катастроф і військової підготовки, в якому здійснюють підготовку офіцерів медичної служби запасу, навчально-практичний центр симуляційного навчання, п'ять атестованих науково-дослідних лабораторій, п'ять навчально-практичних центрів первинної медико-санітарної допомоги, де проходять прак-

маровський, який протягом багатьох років завідував кафедрами шпитальної та загальної хірургії, видатний хірург, заслужений діяч науки і техніки України, член-кореспондент НАМН України, професор Леонід Якимович Ковальчук, який упродовж 1997-2014 років очолював ТДМУ. Пам'ять про них живе і

ПІДБИЛИ ПІДСУМКИ ТА ОКРЕСЛИЛИ ПЕРСПЕКТИВИ ДІЯЛЬНОСТІ ОНКОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ ТЕРНОПІЛЛЯ

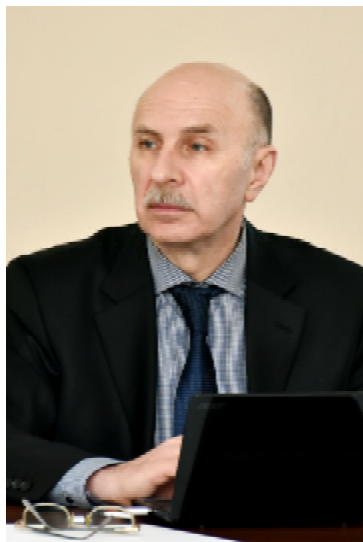
Підбиття підсумків роботи онкологічної служби області за 2016 рік відбулося в Тернопільському обласному онкодиспансері у рамках науково-практичної конференції «Комбіноване та комплексне лікування хворих на злоякісні пухлини основних локалізацій».

У форумі взяли участь лікарі онкодиспансеру, працівники кафедри онкології, променевої діагностики і терапії та радіаційної медицини Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського, районні онкологи, головні лікарі Центрів первинної медико-санітарної допомоги, голови районних протиракових комісій.

Підсумки діяльності щодо надання спеціалізованої онкологічної допомоги країнам, проблеми й перспективи розвитку служби цьогоріч прозвучали у доповіді головного лікаря Тернопільського обласного онкологічного диспансеру, професора Леоніда Шкробота.

У своєму виступі він, зокрема, зазначив: торік у краї було зареєстровано 3456 нових випадків раку, захворюваність на злоякісні новоутворення серед мешканців області становить 325,3 на 100 тис. населення (2015 року було взято на облік 3317 пацієнтів, захворюваність становила 311,0/100 тис.). В Україні показник захворюваності — 335,4. На Тернопіллі помітне зростання на 4,6 % показника захворюваності порівняно з 2015 роком. Станом на 1 січня 2017 року на диспансерному обліку перебувало 24271 онкологічний пацієнт, з них — 15219 осіб (62,7 %) з п'ятирічним терміном з часу встановлення діагнозу. Поширеність онкологічної патології складає 2284,4 на 100 тис. населення. За останній рік помітне нагромадження контингентів онкологічних пацієнтів на 3,1 %.

Серед чоловіків зареєстровано в області 1785 випадків злоякіс-

Ігор ГАЛАЙЧУК, завідувач кафедри ТДМУ, голова Асоціації онкологів Тернопілля, професор

них новоутворень. Захворюваність становить 359,8 на 100 тис. осіб (2015 року — 347,8). Найпоширенішими в структурі захворюваності серед чоловіків торік були злоякісні новоутворення легень — 18,8 % (67,7 випадку на 100 тис.), рак шкіри — 9,6 % (34,5 на 100 тис.), передміхурової залози — 8,7 % (32,2 на 100 тис.), прямої кишки — 6,8 % (24,6 на 100 тис.), шлунка — 6,5 % (23,4 на 100 тис.).

У популяції жіночого населення зареєстровано 1671 випадок злоякісних новоутворень. Захворюваність складає 295,0 на 100 тис. жіночого населення (2015 року — 278,4). У структурі захворюваності жіночого населення 2016 року провідні позиції зайняли: рак молочної залози — 17,7 % (52,3 випадку на 100 тис.), рак шкіри — 12,6 % (37,1 на 100 тис.), рак тіла матки — 12,0 % (35,3 на 100 тис.), рак шийки матки — 6,3 % (18,5 на 100 тис.), рак ободової кишки — 6,1 % (18,0 на 100 тис.).

У доповідях завідувачів профільних відділень обласного онкодиспансеру йшлося про особливості надання спеціалізованої допомоги хворим на рак молочної залози, легень, шлунка, печінки, товстої кишки, голови та ший, органів сечовидільної системи, із злоякісними пухлинами жіночих статевих органів та ін. На конференції

були озвучені й проблемні питання онкологічної служби, які потребують розв'язання на обласному та регіональному рівнях. Передусім це вкрай незадовільне фінансування в умовах відсутності загальнодержавної програми боротьби зі злоякісними захворюваннями; забезпечення онкологічного диспансеру сучасним діагностичним обладнанням для здійснення уточнюючої та диференційної діагностики злоякісних новоутворень; відсутність у лікувально-профілактичних закладах краю первинної ланки сучасних скринінгових програм та ефективної системи профілактичних оглядів для своєчасного виявлення передпухлинної патології та злоякісних пухлин візуальних локалізацій; недотримання вимог чинного законодавства щодо забезпечення онкологічних пацієнтів ефективним, адекватним спеціальним лікуванням згідно з затвердженими державними стандартами, надання планової спеціалізованої онкологічної допомоги хворим лише в умовах онкологічного диспансеру.

Друге пленарне засідання форуму відбулося під егідою обласного наукового товариства онкологів. Увагу присутніх привернули наукові доповіді співробітників кафедри онкології променевої діагностики і терапії

ми та їх клініко-терапевтичне значення».

Доповідь професора Ігоря Галайчука була присвячена TNM-класифікації злоякісних пухлин 8-

Ігор ЖУЛКЕВИЧ, професор

го перегляду (2017 р.). Завдяки досягненням молекулярної біології та генетики в онкології, традиційна клінічна класифікація пухлин доповнюється новими прогностичними критеріями, молекулярно-генетичними маркерами.

Учасники конференції також заслухали звіт голови обласного наукового товариства онкологів Тернопільщини за 2016 рік, професора Ігоря Галайчука. Роботу

логів Тернопілля», як підрозділ НАОУ. Конференція схвалила таку пропозицію. Головою «Асоціації онкологів Тернопілля» обрано професора І. Й. Галайчука,

Леонід ШКРОБОТ, головний лікар обласного онкодиспансеру, професор

а секретарем — лікаря-радіолога О. М. Загурську. Також був затверджений план роботи асоціації на нинішній рік.

Варто зауважити, що знаковим для онкологічної служби області торік було проведення в ТДМУ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Невідкладна абдомінальна хірургія в онкохворих» та засідання правління Національної асоціації онкологів України за активної участі фахівців онкологічного диспансеру й кафедри онкології ТДМУ. Довгоочікуваною ж подією року нинішнього стало відкриття хіміотерапевтичного відділення, після завершення капітальних ремонтних робіт із заміною всіх комунікацій, придбання обладнання, меблів та сантехніки. Відтепер тут зможуть у комфортних умовах отримати хіміотерапію пацієнти онкодиспансеру — мешканці Тернопільщини.

Ігор ГАЛАЙЧУК, завідувач кафедри онкології, променевої діагностики і терапії та радіаційної медицини ТДМУ, професор, Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)

та радіаційної медицини ТДМУ. Професор Ігор Жулкевич виступив з доповіддю на тему: «Динамічне спостереження за змінами трабекулярного компоненту хребців у пацієнтів на лімфоградуломатозі і неходжкінські лімфо-

визано задовільною. У зв'язку з тим, що на XIII з'їзді онкологів України (2016 р.) створили Національну асоціацію онкологів України (НАОУ), було запропоновано реорганізувати обласне товариство в «Асоціацію онко-

ВИШКІЛ

ТРЕНІНГ ДЛЯ САНДРУЖИНИ

У центрі симуляційного навчання ТДМУ відбулися тренінги з надання першої медичної допомоги для членів санітарної дружини нашого університету.

Як зазначив провідний фахівець з цивільного захисту ТДМУ Володимир Якобчук, кваліфікована та вчасно надана медична допомога рятує життя. Ефективність тим більша, чим раніше цю поміч надають. Усі дії того, хто надає допомогу, повинні бути доцільними, обдуманими, рішучими, швидкими та спокійними. Майбутні медики мають мож-

ливість відпрацювати практичні навички в Центрі симуляційного навчання, обладнаного сучасними тренажерами та муляжами. А цього разу на тренінг запросили санітарну дружину.

Керівник Центру симуляційного навчання, кандидат медичних наук Мирослав Крицак нагадав про базові засади надання першої допомоги: огляд місця події та обстеження потерпілого; дії при порушенні прохідності дихальних шляхів і проведенні серцево-легеневої реанімації. Лаборант кафедри фтизіатрії Любов Барабаш, лаборант кафедри дитячої стоматоло-

логії Оксана Яворська та інші члени санітарної дружини, яку очолює працівник кафедри педіатрії навчально-наукового інституту післядипломної освіти Ольга Жук, зробили масаж серця, штучну вентиляцію легень і виконали інші завдання з надання допомоги на тренажерному манекені людини.

Керівник Центру, уважно спостерігаючи за якістю виконання маніпуляцій, проаналізував дії кожного.

— Завдяки сучасним симуляційним технологіям такі тренінги є максимально ефективними, — поділилися враженнями учасники заходу.

Лідія ХМІЛЯР

ПРО ІСТОРІЮ ФТИЗИАТРІЇ ТА БОРОТЬБУ З ТУБЕРКУЛЬОЗОМ У СВІТІ МОВИЛИ СТУДЕНТИ

125 років тому 24 березня німецький мікробіолог Роберт Кох оголосив про відкриття збудника туберкульозу. Тож уже традиційно цього дня світова спільнота охорони здоров'я привертає увагу до такої глобальної проблеми, як туберкульоз і запевняє – побороти страшну недугу можливо. Раннє виявлення і дотримання схеми лікування є запорукою повного одужання.

У ТДМУ відбулася студентська конференція, присвячена Всесвітньому Дню боротьби з туберкульозом. У ній взяли участь українські та іноземні студенти 4, 6 курсів, лікарі-інтерни, викладачі кафедри пропедевтики внутрішньої медицини та фтизіатрії ТДМУ. Присутніх привітав завідувач курсу фтизіатрії, професор Леонід Грищук. Він зазначив, що студентські конференції з нагоди Всесвітнього дня боротьби з туберкульозом в ТДМУ зорганізують щороку.

— Це вже традиція, від якої ми не відступаємо. Тож на сьогоднішній конференції маємо можливість почути цікаві виступи про історію фтизіатрії та боротьбу з туберкульозом в різних країнах.

Про Роберта Коха — німецького лікаря і мікробіолога, лау-

Леонід ГРИЩУК, професор ТДМУ

реата Нобелівської премії, основоположника сучасної бактеріології та епідеміології, про зроблене ним відкриття збудника туберкульозу — туберкульозну бацилу — розповіла студентка 4 курсу медичного факультету Марія Золота.

Зазначалося, що Роберт Кох був одним з найвидатніших вчених ХХ століття, чий відкриття належать до найбільших наукових досягнень у галузі фізіології та медицини. Він простежив й проаналізував прямий зв'язок між хворобою та мікроорганізмами і став першим вченим, якому вдалося довести здатність си-

бірської виразки утворювати спори. Проте одне з головних його відкриттів — відкриття збудника туберкульозу.

Присутні отримали цікаву інформацію про дитинство та студентські роки майбутнього вченого, про початок його кар'єри й найбільші наукові досягнення.

— Під час франко-прусської війни Роберт Кох пішов на фронт добровільно, був лікарем польового шпиталю і виликував безліч людей від холери та черевного тифу, що були дуже поширені у воєнний період. Після демобілізації працював санітарним лікарем у Вольштейні (нині — місто Вольштин, Польща). Після того, як дружина подарувала йому на день народження мікроскоп, Кох полишив при-

ватну практику й цілковито поринув у наукові дослідження. Першим об'єктом його досліджень стала сибірська виразка. Саме Кох довів, що її викликає бактерія, бо до нього про походження хвороби було відомо дуже мало. Найбільшого тріумфу вчений досягнув 24 березня 1882 року, коли оголосив про те, що зумів виділити бактерію, яка викликає туберкульоз. На той час це захворювання було однією з головних причин смертності. За свої дослідження та відкриття, що стосуються лікування туберкульозу, Роберт Кох був удостоє-

ний Нобелівської премії, а відкриті ним бактерії отримали назву «паличок Коха».

Про ситуацію із захворюванням на туберкульоз в Індії учасникам конференції розповів студент 4 курсу медичного факультету Арбааз Кханбанде.

— Паличка Коха може вразити будь-кого і в будь-якому віці, але хворіють переважно бідні люди. Найбільше — жителі нетрів, які ведуть племінний спосіб життя, і люди з ослабленою імунною системою, хворі. Економічний тягар цієї недуги є надзвичайно високим. Приміром, у період з 2006 до 2014 року вартість лікування від сухот для індійської економіки склала 340 мільярдів доларів США.

Статистичні дані Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) свідчать про 2,2 мільйона випадків захворювання на туберкульоз в Індії за 2015 рік. Майже 40 відсотків населення країни інфіковано паличкою Коха. І в більшості випадків йдеться про латентну (приховану) форму. В Індії діє національна програма з боротьби з туберкульозом (RNTCP). 2015 року RNTCP охопила 1,28 млрд. населення. 1,423,181 осіб були діагностовані та проліковані.

Туберкульоз і ВІЛ зараз «змагаються» за першу позицію серед інфекційних хвороб, які призвели до найбільшої кількості смертей. Про боротьбу з цими смертоносними інфекціями в Нігерії мовила студентка 6 курсу медичного факультету Екреніона Асарі.

— Поширеність ВІЛ-інфекції серед хворих на туберкульоз в Нігерії зростає з 2,2% 1991 року до 19,1% 2001-го та до 25% 2010 року. Це вказує на погіршення ситуації. Схеми лікування для пацієнтів з лікарсько-стійким туберкульозом повинні бути досконалішими. Необхідні заходи слід вжити для забезпечення хворих препаратами другого ряду, контролю за розподілом лікарських засобів та дотриманням протоколів DOTS.

«Туберкульоз в Нігерії» — такою була тема виступу студентки 6 курсу медичного факультету

Нзеагву Аданна. 2014 року, як свідчить статистика, в країні було майже 600 тисяч осіб, інфікованих паличкою Коха, і понад півмільйона інфікованих залишаються поза увагою та не скеровані на лікування.

За масштабом епідемії сухот Нігерія посідає третє місце у світі. 22% людей з діагнозом «туберкульоз» мають також ВІЛ-інфек-

цію. Ризик розвитку туберкульозної інфекції різко знижується, якщо люди, які живуть з ВІЛ, отримують антиретровірусну терапію. Але сухоти з множинною лікарською стійкістю, коли лікування розпочато і не завершено або виконано неправильно, стають дедалі більшою проблемою. Низька ефективність лікування пояснює, чому країна все ще перебуває на шляху до своєї мети — скорочення вдвічі поширеності туберкульозу.

Після виступів присутні переглянули відеофільм про кафедру пропедевтики внутрішньої медицини та фтизіатрії ТДМУ.

Конференція стала гарною нагодою ще раз нагадати про заходи профілактики та лікування підступної хвороби. До речі, знаком Всесвітнього дня боротьби з туберкульозом цього року стала біла ромашка як символ здорового дихання.

**Лідія ХМІЛЯР,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

ТВОРЧІ ЗМАГАННЯ

ВИБОРОЛА ДРУГЕ МІСЦЕ У ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ ФЕСТИВАЛІ МИСТЕЦТВ

Студентка першого курсу медичного факультету Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського Софія Микулич посіла друге місце в номінації «Естрадний жанр» у Всеукраїнському фестивалі мистецтв «Україна – моя любов», який відбувся у Львові. Наша представниця змагалася в старшій віковій групі (18–24 роки) та мала багато конкурентів з інших міст.

Головна мета заходу — формувати у молоді патріотизм, гордість за історично-культурну спадщину України. Також організатори одним із завдань вбачають залучення молодих людей до активного, культурно-мистецького розвитку та встановлення творчих контактів між учасниками конкурсу.

Професійне журі оцінювало таланти учасників у таких напрямках: вокальне мистецтво (народні пісні, романси, авторська пісня, фольклор, джаз, g&b), хореографічне мистецтво (естрадний танець, побутові та сюжетні, спортивно-бальні танці),

Софія МИКУЛИЧ

оригінальне мистецтво (театри мод, читці, естрадні мініатюри, акробатика), інструментальне мистецтво (поліфонічні твори, етюди, п'єси), декоративно-ужиткове мистецтво (вишивка та текстиль, вироби з глини, заліза, дерева й лози).

У вокалі солісти й співочі колективи змагалися у номінаціях «Естрадний жанр» (авторська пісня, джаз, g&b, популярна пісня); «Народний жанр» (фольклор); «Класичний жанр» (арії з опер та оперет, романси, народні пісні).

«Під час конкурсу виконала дві пісні, зокрема, одна з них — «Над

землею тумани», яку я присвятила тим, хто віддав життя за нашу країну. Інша пісня — «Сам собі країна» з репертуару гурту «Скрябін». Вона має патріотичне спрямування й змушує кожного задуматися над тим, що ми зробили для своєї країни. Вокалом займалася ще під час навчання в школі у Бориславі (Львівська область). Сподіваюся, що у вільний від навчання час знову зможу продовжити заняття з вокалу», — розповіла Софія Микулич, студентка Тернопільського державного медуніверситету.

Прес-служба ТДМУ

ОБРАЛИ НАЙГАРНІШУ СТУДЕНТКУ УНІВЕРСИТЕТУ

Нещодавно відбулося неймовірне та феєричне шоу «СтудМіс ТДМУ-2017», під час якого журі й глядачі обирали найкрасивішу, найталановитішу та найерудованішу студентку Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського.

Ведучими цього вечора були – відомий гуморист та улюбленець публіки Гриць Драпак і студент ТДМУ Роман Балич.

Упродовж кількох годин дванадцять дівчат демонстрували свої вміння дефіле, інтелект, таланти. Всім глядачам завжди подобається конкурс талантів. І цього разу дівчата не розчарували й порадували своїм хистом,

Аркадій ШУЛЬГАЙ, проректор ТДМУ, професор, вітає з перемогою у конкурсі студентку Наталію МОСІЙЧУК

Альона Бондар, власниця клубу краси «Б'юті клуб» – Галина Теслюк, заступник директора інтернет-магазину подарункових сертифікатів «Фабрика емоцій «OGOGO» Тетяна Вальчук, помічник проректора з науково-педагогічної роботи і соціальних питань ТДМУ Ольга Яремчук, голова профкому ТДМУ Петро Лихацький, шоумен, ведучий, арт-директор нічного клубу «Алур» Олесь Зіньків, співвласник фотостудії «Ф2» Тарас Йордан, переможниця «СтудМіс ТДМУ-2016» Іванна Лукасевич, голова студентського парламенту ТДМУ Ігор Стецюк, менеджер магазину шкіри та хутра «Феррізо» Ерен Оздемір, власники глянцево-

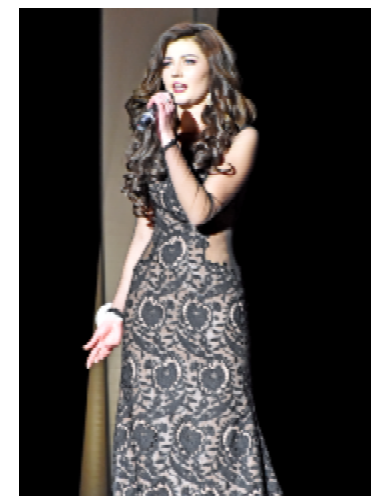
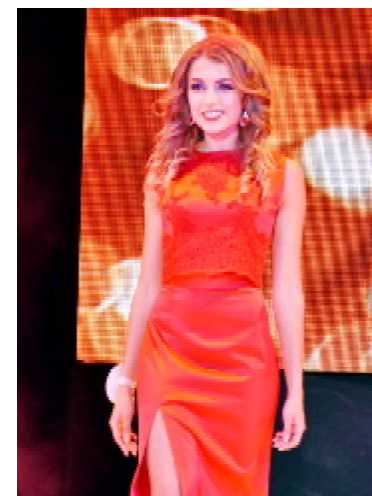
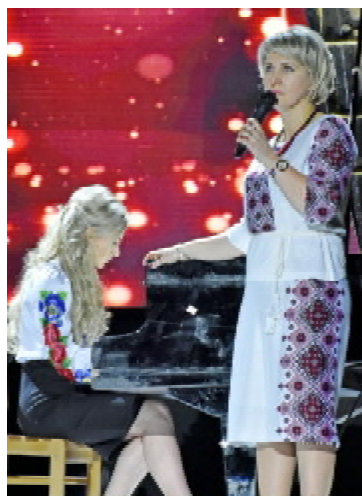
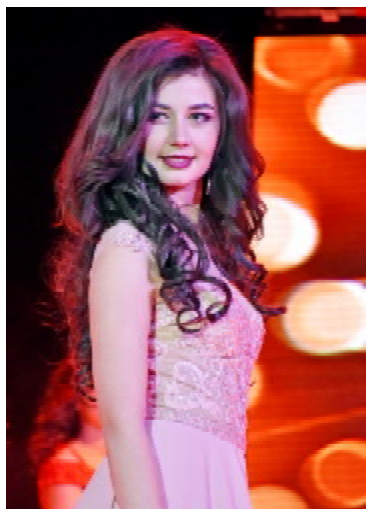
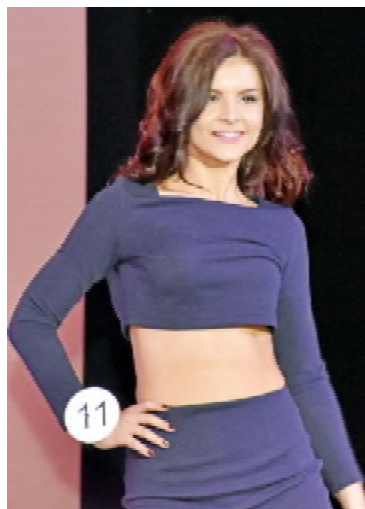
візійного шоу «Голос країни-2015» Катерина Іванчук.

Захід відбувся за підтримки адміністрації та профкому університету, а також студентського парламенту ТДМУ.

Від імені ректора ТДМУ, професора Михайла Корди всіх учасниць конкурсу привітав проректор з науково-педагогічної роботи, професор Аркадій Шульгай. Він вручив призи трьом головним переможницям «СтудМіс ТДМУ-2017».

Перемогу виборолла студентка Наталія Мосійчук. Першою віце-міс стала студентка Яна Кірраль. Звання другої віце-міс отримала Наталія Федорчук.

Щодо інших номінацій, то журі розподілило їх таким чином: «СтудМіс Чарівність» – Христина Бойчук, «СтудМіс Грація» – Тетяна Данильців, «СтудМіс Елегантність» – Юліана Заверуха, «СтудМіс City Life» – Юлія Мінчук, «СтудМіс Модель» – Ірина Рожко, «СтудМіс Фото» – Наталія Фе-

талантом, красою. Ірина Рожко продемонструвала танець тіней, а Юлія Мінчук – танець на пілоні, Христина Бойчук приворожила ніжністю у хореографічній постановці, Тетяна Данильців подарувала душевне виконання пісні, Яна Кірраль розповіла свою історію кохання, Юліана Заверуха

показала джаз-фанк. Своім виступом вразила Світлана Антонюк, яка виконала акробатичний номер на полотнах. Складність виступу надзвичайно висока, як і майстерність виконання кожного елемента. А ще було «місячне сяйво» від Катерини Корсун, спільний номер від Наталії Фе-

дорчук та її мами, румба від Олі Ткачук, вірш від Ірини Орхідеї... Завершилися конкурсні виступи виходом у вечірніх сукнях.

До складу журі цього року увійшли головний організатор «СтудМіс ТДМУ-2014, 2015, 2016» Богдан Куліковський, директор модельної агенції «Катрін моделс»

го журналу Just One – Володимир та Діана Гурики.

Своїми виступами вечір прикрасили «Школа вуличного танцю – Ніно!», студенти ТДМУ Михайло Думнич і Петро Чукур, екстремальні номери на велосипедах від «Skybikes», КВК команда «Вікенд», півфіналістка теле-

дорчук, «СтудМіс Just One» – Оля Ткачук, «СтудМіс Ogogo» – Яна Кірраль, «СтудМіс Ferrizo» – Світлана Антонюк, «СтудМіс Інтернет симпатій» – Катерина Корсун, «СтудМіс Allure» – Ірина Орхідея.

**Яніна ЧАЙКІВСЬКА,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

ІСТОРІЯ УНІВЕРСИТЕТУ: ЯК ЇЇ ПИСАЛИ

Вечір, присвячений 60-річчю ТДМУ, відбувся в читальній залі бібліотеки ім. І.Я. Горбачевського. Перший у Тернополі інститут, створений 1957 року, нині є провідним медичним університетом в Україні й здобув визнання за кордоном. Організатори заходу – студенти медичного факультету Тетяна Іваніцька, Назар Заник, Любомир Данилюк і Христина Гулик – запропонували ще раз згадати головні віхи історії альма-матер, поговорити про те, з чого і як усе починалося, послухати хвилюючі спогади ветеранів.

– Зі стін ТДМУ вийшла плеяда відомих науковців і лікарів, якими наш університет пишається. Історія вишу – це історія становлення і розвитку, перемог і вагомих здобутків. Пропонуємо згадати людей, які самовіддано, чесно та щиро її творили, – звернувся до присутніх ведучий, студент 3 курсу медичного факультету Назар Заник.

Перший розділ в історії ТДМУ називається «Тернопільський державний медичний інститут». Про нього розповіла студентка 4 курсу медичного факультету Мар'яна Варварук.

Навчання студентів у нашій альма-матер розпочалося у вересні 1957 року відповідно до постанови тодішнього уряду України про створення у Тернополі медичного вишу. Це був перший вищий навчальний заклад у місті, що майже цілком було знищене під час Другої світової війни. Тернопіль лише почав підніматися з руїн.

Перші керівники, викладачі, випускники, які згодом прославили наш ВНЗ... Присутні на вечорі з шанобою та вдячністю згадували їхні імена.

30 січня 1997 року згідно з постановою Кабінету Міністрів України, Тернопільський медичний інститут отримав статус медичної академії та почав писати наступний етап своєї історії. Про нього розповів студент 1 курсу медичного факультету Олег Панкратєв.

Нова сторінка історії нашої альма-матер датована 17 листопада 2004 року, коли розпорядженням Кабінету Міністрів України академію реорганізували в Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського. Нині у складі університету п'ять факультетів – медичний, стоматологічний, фармацевтичний, іноземних студентів та післядипломної освіти, які об'єднують 48 кафедр. На базі теоретичних кафедр діють чотири навчально-наукові інститути – морфології; медико-біологічних проблем; фармакології, гігієни та медичної біохімії імені М.П. Скакуна; моделювання та аналізу патологічних процесів.

«Історія університету» й «Університет сьогодні» – такими були теми виступу студентки 4 курсу медичного факультету Зо-

ряни Вівчар і студентки 2 курсу медичного факультету Юлії Бандрівської.

Цікаво спостерігати за життям університету крізь призму років. А ще цікавіше – бути свідком творення цієї історії. Спогадами про студентські роки з молоддю поділилися гості вечора – відомий вчений-патолофізіолог, доктор медичних наук, професор, академік Української екологічної академії наук Василь Васильович Файфура та знаний хірург, науковець, літе-

Василь ФАЙФУРА, професор

ратор, громадський діяч, кандидат медичних наук Орест Іванович Березовський.

– У 1957 році 1 вересня припало на неділю, тож навчання почалося 2 вересня, – почав свою розповідь професор Василь Файфура. – А 1 вересня в інституті був, як тепер називають, День знань. Декан Андрій Олексійович Верисоцький дуже тепло нас привітав, зазначивши, що ми причетні до важливої історичної події – відкриття в Тернополі першого вищого навчального закладу. Хоча спочатку планували, що це буде не медичний інститут, а вища партійна школа для слухачів із західних областей України. І нинішній адміністративний корпус ТДМУ на майдані Волі будувався для партійної школи. Але перший секретар обкому партії Григорій Шевчук переконав ЦК Компартії України, що медичний інститут Тернополю потрібніший. До його організації були причетні також голова облвиконкому Василь Лисенко та голова міської ради Іван Сидоренко.

Обласна й міська влада надали інституту чотири корпуси. В адміністративному корпусі на Театральній площі містилися кабінет ректора, заступника, деканат, фотолабораторія, відділ кадрів і бібліотека. Першим ректором призначили Петра Омеляновича Огія, заступником – професора Арсена Григоровича Мартинюка, до речі, єдиного на той час професора в нашому медінституті.

Коли я подавав документи, корпус на Театральній площі ще стояв без вікон, пахло фарбою. Більшість першокурсників були мешканцями нашого краю, на 2

і 3 курси перевели студентів з інших медичних вишів – Київського, Вінницького, Чернівецького, Станіславського, Одеського. Всього налічувалося 624 студенти, 66 викладачів. Студентський колектив був дуже строкатий. Колишні школярі та вже досвідчені фельдшери, демобілізовані з армії і так звані «стажники», які пропрацювали в колгоспі чи на виробництві два й більше років. І за віком це були дуже різні люди. Приміром, моя однокурсниця Поліна вступила в медінститут, маючи трьох доньок-школярок.

Маленька інститутська бібліотека була дуже бідна, книжок – обмаль, – продовжив свою розповідь Василь Васильович. – Скажімо, на 200 студентів, які вивчали мікробіологію, припадало лише 20 старих підручників. Тому всі ходили в читальну залу. Коли ж столи відсовували вбік – вона ставала спортзалом.

Складно було з гуртожитками. Місць катастрофічно не вистачало, тому половина студентів жили на квартирах. Про комфорт навіть не йшлося. Приміром, у кутовій кімнаті жили 12 студентів, у сусідній, прохідній, – 10.

Майбутніх лікарів часто використовували як робочу силу. Лісопарк, який ми посадили, на жаль, не зберігся, а от дерева в парку Національного відродження (тоді його називали «комсомольський сад») ростуть і досі. Як і ліс за озером, посаджений студентами – медиками 1958 року. Тоді ж створили студентські загони. Один загін на чолі з майбутнім професором, завідувачем кафедри фармакології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця Іваном Сергійовичем Чекманом, який був комсоргом курсу, поїхав на цілину, а повернувся аж 7 листопада. Регулярними були виїзди в колгоспи, щоразу – приблизно на місяць. В колгоспах ми також культурно-масову роботу провадили. У Кривчому долучилися до відкриття відомої печери «Кришталева», найбільшої в світі, і про цю подію я пізніше видав брошуру.

Здебільшого після закінчення вишу скеровували на роботу в Україну, але був і всесоюзний розподіл, тож багато випускників Тернопільського медінституту трудилися у найвіддаленіших кутках тодішнього Союзу.

Які відмінності між тодішніми та нинішніми студентами? На це питання Василь Васильович відповів так:

– Ми жили бідніше, але веселіше. Ні до чого не закликаючи, бо це було б наївно з мого боку, хочу вам побажати сповна скористатися здобутими в університеті знаннями та проявити гідні захоплення людські якості. Хай вам щастить!

Кандидат медичних наук, доцент кафедри медичної біоетики та деонтології Орест Іванович

(На передньому плані): **Орест БЕРЕЗОВСЬКИЙ, науковець, літератор**

Березовський про свою студентську юність теж згадує з лагідністю. Нині він – відомий хірург, письменник і громадський діяч. Але день, коли вперше переступив поріг альма-матер, пам'ятає до дрібниць, наче то було вчора.

– До медінституту я вступив в неповні 16 років, після закінчення школи. Навчався захоплено, з ентузіазмом, був активним учасником усіх цікавих подій студентського життя. А їх було доволі. Жодна субота та неділя не минали без культурно-масового заходу. В медінституті створили духовий та естрадний оркестри, драмгурток. Щосуботи й щонеділі зорганізовували танці, які називалися «вечорами відпочинку». На студентські вечори приходили викладачі, ректор. Про Петра Омеляновича Огія та його чарівну дружину в мене залишилися дуже теплі спогади.

Орест Іванович розповів про кумедні випадки зі студентського життя – нелегкого, зате цікавого й веселого.

– Учасники інститутського оркестру просили пошити їм для сцени однакові піджаки чи фраки. Та чомось їхнє прохання залишилося поза увагою відпові-

дальних осіб. І одного разу оркестранти вийшли на сцену в майках і трусах. Це було потрясінням для начальства. Але після того фраки й усе, що потрібно для виступу, придбали. У той час будь-який протест міг мати погані наслідки, тож учинок студентів був дуже сміливим.

Гордістю інституту був хор. Мені дуже приємно бачити, що традиції хорového співу в нашому виші збереглися. Слухаючи як гармонійно співає університетський хор, згадую свої студентські

роки. Я мав гарний голос і теж любив співати. Нас, четверо студентів, об'єдналися в один творчий колектив, ми їздили з виступами у віддалені райони Тернопільщини. Бувало, співаю, а співробітник КДБ уже стоїть, чекає, щоб забрати мене на допит. Дуже радий, що сучасна молодь не знає випробувань, які випали на долю людей за тоталітарного режиму, що нині можна вільно висловлювати власні думки. До речі, ми не були такими поінформованими, як нинішнє покоління студентів, з допомогою сучасних інформаційних технологій опанувати науку легше.

Орест Іванович побажав майбутнім медикам успіху.

– Сподіваюся, що, закінчивши університет, ви втілите все задумане й досягнете професійних висот, а альма-матер вами пишатиметься.

Автор кількох монографій з питань хірургічної травматології та винаходів, Орест Березовський також написав шестикнижку «Із життя центру Європи...», тобто з життя України, і книгу «В лабіринтах медицини, або 50 років лікарської практики», де описав понад 200 гостросюжетних епізодів зі своєї лікарської та наукової практики. Тож студентам було цікаво почути про історію написання цих творів.

На завершення присутні переглянули короткий фільм про ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського.

Ювілей – це завжди новий етап у житті, нові задуми та починання, але також привід згадати минуле. Тож вечір у бібліотеці, присвячений 60-річчю ТДМУ, отримав гаряче схвалення студентів.

**Лідія ХМІЛЯР,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

ПРАЦЕЛЮБСТВО ЗАВЖДИ БУЛО ОПОРОЮ ТА ОСНОВОЮ ЙОГО ЖИТТЯ

Микола Петрович Скакун був завідувачем кафедри фармакології (1957-1991 рр.), заслужений працівник вищої школи України, доктор медичних наук, професор.

М.П. Скакун народився 1924 року в селі Уяренці на Вінничині у сім'ї вчителя. Рано залишився без батька. Всі клопоти про двох синів лягли на плечі матері, вона ж наділила їх почуттям високої відповідальності та працелюбності. Після успішного закінчення середньої школи Микола Петрович 1940 року був зарахований студентом лікувального факультету Київського медичного інституту, але через рік війна зруйнувала всі плани. Він стає спочатку курсантом військового училища, потім командиром партизанської бригади на Ленінградському фронті; з вересня 1944 року до останнього дня війни Микола Петрович воює у діючій армії. У перший мирний рік він був прийнятий на другий курс Львівського медичного інституту, який блискуче закінчив 1950 року.

Свою наукову діяльність М.П. Скакун розпочав ще у студентські роки, потім продовжив під час навчання в аспірантурі, під керівництвом заслуженого діяча науки, професора Ю.О.Петровського — відомого вченого-фармаколога, який відкрив у молодому військовому допитливість і талант вченого. Природна здатність до глибокого аналізу біологічних процесів, високий інтелект і велика працелюбність дозволили Миколі Петровичу швидко й якісно освоїти найновіші експериментальні методи дослідження, підготувати та успішно захистити кандидатську (1953) і докторську (1961) дисертації та стати одним з наймолодших докторів наук з фармакології в Україні.

З 1957 року науково-педагогічну діяльність М.П. Скакун продовжує на кафедрі фармакології Тернопільського медичного інституту, яку він очолює від дня заснування вишу та незмінним завідувачем якої залишався до 2001 р. На цій посаді Микола Петрович отримав можливість розкрити свій талант організатора нових наукових напрямків у галузі фармакології. Під його керівництвом і за безпосередньою участю науковці кафедри фармакології активно вивчають фізіологію та патологію печінки,

здійснюють пошук нових медикаментозних засобів з гепатотропною активністю, розробляють нові методи ефективної фармакотерапії гострих і хронічних уражень печінки хімічними та фізичними чинниками зовнішнього середовища, проводять фармакологічний аналіз механізмів жовчоутворення й жовчовиділення та механізмів регуляції цих функцій печінки у нормі і патології. Під час проведення експериментальних досліджень Микола Петрович та його учні виявили низку нових жовчогінних та антиоксидантних засобів, вивчили їх фармакоди-

ные средства» (Томськ, 1977, 1991), «Фармакотерапия заболеваний печени и желчных путей» (Київ, 1976).

Вагомий внесок зробив М.П. Скакун у розвиток фармакогенетики. Він уперше в Україні звернув увагу на важливу роль генетичних факторів у дії лікарських засобів на організм, на зміни їх токсичності та ефективності при різноманітних спадкових захворюваннях. Світові здобутки у розробці цієї проблеми та результати власних досліджень описав Микола Петрович у монографіях «Основы фармакогенетики» (Київ, 1976), «Кли-

Микола СКАКУН, професор

наміку та ефективність при захворюваннях печінки, взаємодію з іншими лікарськими препаратами, запропоновані рекомендації з раціонального використання їх у медичній практиці.

При всій багатогранності своїх наукових інтересів М.П. Скакун ніколи не зрадив цій галузі гепатології, створивши наукову школу тернопільських фармакологів-гепатологів, наукові розробки якої стали відправними для багатьох вчених і практичних лікарів. Своєю результативністю, оригінальністю та перспективністю вона отримала визнання не лише в Україні, але й за кордоном. Результати цих досліджень у галузі фізіології, патології та фармакології печінки лягли в основу розробленої М.П. Скакуном клінічної класифікації жовчогінних засобів (1965) і антиоксидантів (1990), узагальнені у його монографіях «Внешнесекреторная функция печени и желчегонные средства» (Київ, 1964), «Желчеобразование и желчегон-

ническая фармакогенетика» (Київ, 1980), багатьох оглядових статтях, в яких, крім цього, обґрунтовано клінічну класифікацію спадкових захворювань і генетичних дефектів, які впливають на дію лікарських засобів. Ці монографії були першими в Україні та країнах СНД і донині залишаються фундаментальними працями, які використовують у своїй роботі клініцисти.

Невтомний дослідник, який постійно торує нові шляхи у науці, М.П.Скакун ініціював пошук і вивчення гепато- та ембріотоксичності лікарських засобів і отрут, особливо спирту етилового. Результати цих досліджень знайшли своє відображення у монографіях «Этиловый алкоголь» (Томськ, 1985), «Алкогольный синдром плода» (Київ, 1987), «Поражение печени четырехлористым углеродом» (Москва, 1989).

До значних результатів наукових здобутків М.П. Скакуна також належать розробки актуаль-

них питань клінічної фармакології антиоксидантів, антигіпоксантів, ентеросорбентів, селеномісних, вітамінних та інших гепатотропних препаратів, що лягли в основу монографії «Клиническая фармакология гепатопротекторов» (Тернопіль, 1995).

Дослідження, які проводили на кафедрі фармакології впродовж багатьох років, узагальнені у 9 докторських і 36 кандидатських дисертаціях, науковим керівником і консультантом яких був М.П. Скакун. Його учні очолили кафедри фармакології в деяких медичних ВНЗ України.

М.П. Скакун — відомий педагог вищої медичної школи, проводив велику роботу з удосконалення методів викладання фармакології. З його участю створено комплекс сучасної навчальної та навчально-методичної літератури, зокрема підручники — «Фармакология» (Київ, 1980), «Основы фармакологии с рецептурой» (Тернопіль, 1999), «Фармакология» (Тернопіль, 2003) і навчальні посібники — «Фармакология. Практические занятия» (Київ, 1982), «Фармакотерапия невідкладних станів» (Тернопіль, 1992, 1993), «Невідкладна допомога при гострих отруєннях» (Тернопіль, 1993), «Фармакогенетика» (Тернопіль, 2002), «Невідкладні стани у терапевтичній практиці» (Тернопіль, 1998). Донині вони користуються попитом студентів, викладачів вишів і лікарів.

За багаторітню невтомну працю на науковій ниві, передову організацію навчального процесу, новаторство у вищій школі, плідну роботу з підготовки науково-педагогічних кадрів Миколі Петровичу Скакуну було присвоєно почесне звання заслуженого працівника вищої школи України.

Микола Петрович завжди відчував актуальні потреби медичної практики та швидко відгукувався на них появою нових праць. В останні роки свого життя він захопився розробкою питань доказової медицини, що знайшло відображення у трьох фундаментальних книгах — «Evidence-Based Medicine: Educational supplies» (Тернопіль, 2005), «Основы доказательной медицины» (Тернопіль, 2006) та «Основы клинической эпидемиологии та доказательной медицины» (Тер-

нопіль, 2008). Третій навчальний посібник вийшов посмертно, за сприяння сина Миколи Петровича — доц. Л.М. Скакуна.

Загалом у видавничому активі М.П. Скакуна — 10 монографій, 12 підручників і навчальних посібників, 3 довідники, 5 науково-популярних брошур, 10 методичних рекомендацій та інформаційних листів, понад 160 журнальних статей і 120 інших публікацій.

Багато зусиль та енергії М.П.Скакун віддавав громадській роботі: як голова консультативної ради Тернопільської державної медичної академії ім. І.Я. Горбачевського, керівник регіонального відділення Державного фармакологічного Центру МОЗ України, Почесний академік Української академії національного прогресу.

За бойові заслуги під час Другої світової війни та натхненну працю у післявоєнний період він був нагороджений орденами «Вітчизняної війни» II ступеня, «Знак Пошани», Богдана Хмельницького, багатьма медалями.

М.П. Скакун завжди приділяв увагу вихованню молоді в дусі патріотизму та відданості своїй Батьківщині — Україні. Постійно зустрічався зі студентами, колегами, виступав по радіо і телебаченню, публікував статті у газетах з найважливіших проблем медицини. Як голова консультативної ради М.П. Скакун працював над удосконаленням навчальної, наукової та виховної роботи у нашому навчальному закладі. Заслужено користувався великою пошаною серед працівників і студентів. Микола Петрович завжди пам'ятав слова своєї матері: жодна хвилина життя не повинна витрачатися марно. Працелюбство завжди було опорою та основою його життя, а кредо — поспішати робити людям добро. Був прекрасним сім'янином, відданим чоловіком своєї дружини Галини Кирилівни, люблячим батьком і дідусем. 2006 року Микола Петрович Скакун відійшов у вічність.

Яскравий вчений, прекрасний педагог і вихователь, Микола Петрович Скакун завжди був і залишається гордістю та окрасою колективу ТДМУ імені І.Я. Горбачевського.

Колектив кафедри фармакології з клінічною фармакологією ТДМУ

ДОБРІ ВІСТІ

ВИПІЧКА – ЗАДЛЯ ДОПОМОГИ

З нагоди Всесвітнього дня боротьби з туберкульозом 24 березня студенти нашого університету організували кілька заходів, щоб привернути увагу краян до цього захворювання. Майбутні медики, які є активними у добродійній діяльності,

об'єднали власні зусилля з представниками волонтерського загону Товариства Червоного Хреста. До складу цього загону також входять студенти ТДМУ.

Спершу молоді люди відвідали школу з лекцією для учнів про туберкульоз, а безпосередньо 24 березня запрошували всіх перехожих пройти безкоштовне флюорографічне обстеження та розповідали про захворювання,

способи профілактики, шляхи передачі. Щоб більше привернути увагу до актуальної теми, студенти організували добродійний ярмарок, під час якого продавали домашню випічку.

«Такий захід проводиться не вперше. Попередню поспілкувавшись із заступником головного лікаря тубдиспансеру, дізналися, що державна програма не забезпечує сповна пацієнтів

такими необхідними речами, як системи, шприци, анальгетики, антипіретики, дезінтоксикаційні препарати. Тож відчули обов'язок допомогти медичному закладові. Спільними зусиллями нам вдалося зібрати 6065 гривень. На ці кошти будуть придбані потрібні засоби медичного призначення», — розповіла студентка та одна з організаторів акції Мар'яна Позунь.

До команди активістів ТДМУ ввійшли студенти Катерина Мамренко, Світлана Скуратова, Марта Берегуляк, Богдан Прокопчук, Марія Мазепа, Марія Панасюк, Юлія Яриш, Ірина Пастушина, Діана Щербатюк, Галина Прокопишин, Надія Вега, Христина Гулик, Ольга Козак, Валентина Пітухова.

Прес-служба ТДМУ

ВРУЧАЛИ ОРДЕН «ЗА СПАСІННЯ ЖИТТЯ»

Третя церемонія вручення орденів «За спасіння життя» імені Леоніда Ковальчука відбулася 15 березня в актовій залі адміністративного корпусу ТДМУ. Цю громадську відзнаку заснував благодійний фонд «Вірую» задля вшанування медичних працівників, особи чи групи осіб, які своїми діями, ризикуючи власним здоров'ям, врятували життя іншої людини чи кількох людей, а також за наукові здобутки в галузі медицини, що дало змогу зберегти здоров'я української нації.

Орден носить ім'я видатного діяча в галузі охорони здоров'я та медичної освіти, лікаря й науковця, члена-кореспондента Національної академії медичних наук України, заслуженого діяча науки і техніки України, професора Леоніда Якимовича Ковальчука, який упродовж 1997-2014 років очолював ТДМУ.

Захід розпочався з хвилини мовчання. Вшанували тих, хто своїм життям пожертвував заради інших. Також усі присутні в залі у спільній молитві попросили миру та спокою для України.

«Нехай всемілосердний Господь благословляє усіх тих, хто вже отримав нагороду, отримує сьогодні чи яких нагородимо в майбутньому. Нехай усі, хто своєю щоденною працею сприяють спасінню життів інших людей, будуть завжди благословенні Богом», — зазначив архієпископ Тернопільський, Кременецький і Буцацький УПЦ КП Нестор.

Проректор з науково-педагогічної роботи, професор Аркадій Шульгай привітав усіх присутніх від імені ректора ТДМУ, професора Михайла Корди.

«У цей нелегкий час особливо актуальним є питання рятування життя та здоров'я людей на лінії фронту. Багато наших випускників, медичних працівників виконують свій обов'язок на сході України. Там також перебувають наші викладачі та співробітники, які служать у Збройних силах України, надаючи безпосередньо

допомогу бійцям на передовій. Серед номінантів є працівники та випускники нашого університету. Додам, що нагорода присвячена колишньому ректору Леонідові Ковальчуку. Він своїм прикладом показав, як треба служити спасінню життя та здоров'я людей. Леонід Якимович працював

у практичній охороні здоров'я, очолював хірургічну службу області, був відомим науковцем і створив власну наукову школу, виховав не одне покоління лікарів. Він є прикладом милосердя та жертвності для нас і майбутніх медиків. Вітаю номінантів і бажаю нашій країні миру, добра й спокою», — зазначив Аркадій Гаврилович.

Голова Тернопільської обласної ради Віктор Овчарук наголосив, що важливою рисою людини є вміння рятувати життя іншого. Він висловив подяку громадськості нашого міста за заснування такої нагороди.

Присутніх від імені міського голови Тернополя Сергія Надала привітав його заступник Леонід Бицюра. «Сьогодні важливо, аби цінність життя в нашому суспільстві та державі була однією з найвищих. Це визначає рівень цивілізованості будь-якої країни. Нам з вами треба буде докласти чимало зусиль для того, щоб утвердити цю цінність. Цей захід — данина суспільства всім тим, хто найбільше цінує чуже життя та робить усе для того, аби його берегти й рятувати. Це також данина одному з творців медичного університету в Тернополі. Крім того, це обов'язок громади шанувати тих, хто своїм прикладом надихає інших», — додав Леонід Олексійович.

Начальник управління охорони здоров'я Тернопільської облдержадміністрації Володимир Богайчук побажав усіх гараздів нагородженим.

Начальник управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Тернопільській області Віктор Маслей подякував за те, що нагородна рада вшановує працівників ДСНС, які також щодня ризикують своїм життям. «Пишаюся, що наш народ вмів шанувати своїх героїв. Щоденно в Україні багато людей ціною сво-

го життя та здоров'я рятують інших. Працівники нашої служби за неповних три місяці 2017 року на Тернопільщині врятували понад 10 осіб, погасили понад півтисячі пожеж і надали допомогу потерпілим під час 70 випадків ДТП», — розповів Віктор Маслей.

Двоє з номінантів отримали цю нагороду посмертно. Вони пожертували своїм життям заради порятунку інших. Один з них — випускник нашого університету Михайло Стасів, який працював лікарем-хірургом Тернопільської міської комунальної лікарні швидкої допомоги. Він добровільно зголосився в зону бойових дій на Донбасі. З 11 серпня 2014 року до 12 вересня 2015 року був військовим медиком 128 окремої гірсько-піхотної бригади. В лютому 2015 року пройшов з побратимами «Дебальцевський котел». За дні виходу звідти 17-18 лютого 2015 року Михайло Стасів разом з іншими медиками вивезли 187 поранених бійців. Громада міста шанує його подвиг і самовіддане служіння. Так, 13 жовтня 2015 року він отримав відзнаку Тернопільської міської ради, згодом орден «За заслуги» Всеукраїнської громадської організації «Спілка ветеранів та працівників силових структур України «Звитяга», 19 серпня 2016 року став почесним громадянином Тернополя (посмертно).

Інший герой нашого часу — Ростислав Манащук віддав своє життя ще зовсім молодим. Він працював начальником караулу 14-ї пожежної частини ТРВУ МНС України в Тернопільській області. 7 жовтня 2011 року під час виконання службових обов'язків, рятуючи життя двох людей, отримав гостре виробниче отруєння невідомим газом нейротоксичної дії важкого ступеня, цього ж дня помер у реанімаційному відділенні Тернопільської міської лікарні швидкої допомоги.

Орден також отримала Наталя Колодій — тернополянка, економіст за освітою. З 27 березня 2016 року є парамедиком-інструктором, перебуває у складі 5-го окремого батальйону Української добровольчої армії. Фахівець з надання домедичної допомоги на полі бою у військових умовах на сході України (місто

Авдіївка, село Широкине), інструктор з тактичної медицини для бійців і парамедиків.

Свою нагороду отримала й українська громада Української греко-католицької церкви Різдва Христового міста Брешія (Італія) «FEDE SPERANZA CARITA». Від початку російсько-української війни її члени надають постійну волонтерську допомогу добровольчим батальйонам, медикам, мобільним шпиталю, волонтерам у зоні військових дій. Українська греко-католицька громада Брешії, заснована 2001 року, згуртовує та підтримує українську спільноту. «FEDE SPERANZA CARITA» — це тонни волонтерської допомоги та ліків для українських воїнів.

Колишній працівник ТДМУ Олексій Андрійчук тривалий час перебуває у складі громадської організації «Білі берети». Завдяки йому та його побратимам багато солдат опанували навички надання домедичної допомоги. Його заслуги цього дня також були гідно оцінені. Олексій — активіст Революції Гідності та «Правого сектора». Нині він солдат медичної служби полку «Азов». На Донбасі — з 26 вересня 2015 року. Навчає тактичної медицини бійців, врятував не один десяток життів у військових умовах.

Професор кафедри хірургії навчально-наукового інституту післядипломної освіти ТДМУ Володимир Бігуняк був відзначений орденом за свої наукові винаходи. 1976 року зорганізував й очолив Тернопільське обласне відділення термічної травми та пластичної хірургії, розробив

нові методи лікування опіків та операцій з використанням ліофілізованої ксеногенної шкіри, що виготовляє за його технологією ТОВ «Інститут біомедичних технологій», який сам створив. Професор Володимир Бігуняк розробив технологію та зорганізував серійне виготовлення силі-конових пластин для профілактики й лікування хворих з післяоперативними рубцями

ми. Разом з науковцями ТДМУ розробив технологію та впровадив у клінічну практику ліофілізований імплант, який використовують в офтальмології.

Ще один номінант — Андрій Борисенко. Він — лікар з міста Харків, учасник Революції Гідності 2013-2014 років. Ризикуючи власним життям і здоров'ям, рятував людей. Після початку російської агресії проти України пішов добровольцем у Національну гвардію України. Військовий медик батальйону НГУ імені генерала С.Кульчицького. Один з організаторів медично-евакуаційної служби секторів Д і С влітку 2014 року на сході України.

Нагороду також отримав Сергій Дубров — професор кафедри анестезіології та інтенсивної терапії Національного медичного університету імені О.Богомольця, головний позаштатний спеціаліст МОЗ України за спеціальністю «Анестезіологія», президент Асоціації анестезіологів України, президент Української спілки ентального та парентального харчування, дійсний член Європейської й Всесвітньої асоціації анестезіологів, член

Європейського респіраторного товариства. Наукові розробки та рекомендації професора Сергія Дуброва широко використовують анестезіологи України в практиці, дозволяють лікарям надавати медичну допомогу на сучасному світовому рівні та рятувати тисячі людських життів. Під час подій на Майдані 2013-2014 років як керівник відділення інтенсивної терапії лікарні № 17 Києва брав активну участь в організації та наданні стаціонарної медичної допомоги пораненим.

Останній номінант — лікар з Миколаєва Олег Соколовський. Він — військовий лікар 73-го центру морських спецоперацій. Упродовж тривалого часу, ризикуючи своїм життям, надавав медичну допомогу бійцям під час бойових завдань. Був поранений під Іловайськом, повернувся на фронт до побратимів. Неодноразово рятував бійців в умовах підвищеного ризику для життя, під час бойових операцій на території ворога.

Висловлюємо щире подяку всім нагородженим за їхню жертвність і чуйність. Бажаємо щастя, здоров'я та миру.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

14 квітня виповнюється 80 років ветерану ТДМУ, доценту Анатолію Миколайовичу ДОРОГОМУ.

Вельмишановний Анатолію Миколайовичу!

Сердечно вітаємо Вас з 80-літтям! У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а згодом, після двох років практичної лікарської роботи, успішно пройшли понад 40-літній трудовий шлях від клінічного ординатора, аспіранта до доцента, завуча кафедри неврології, психіатрії, наркології та медичної психології.

Після припинення науково-педагогічної діяльності на кафедрі Ви впродовж 13 років реалізуєте свій великий клінічний досвід, працюючи у приватному кабінеті як авторитетний невропатолог, користуєтеся великою популярністю та довірою пацієнтів.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як одного з найталановитіших перших випускників, відомого науковця, висококваліфікованого клініциста-невропатолога, методиста, педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків. Колишні сту-

денти особливо поважають Вас за широку ерудицію, цікаві, нестандартні лекції, майстерне проведення практичних занять, високу справедливості в оцінці їхніх знань.

Свідченням багатогранності Вашого таланту є поетична творчість, підготовка до видання збірки неординарних поезій.

Активною була Ваша громадська діяльність, зокрема, як керівника студентського наукового гуртка, куратора студентських груп, громадсь-

кого декана 4 курсу, керівника добровільної народної дружини курсу, члена інститутської комісії із зв'язків з випускниками, члена соціологічної комісії, члена редколегії загальноінститутської стінгазети, лектора товариства «Знання», учасника інститутських медико-просвітницьких бригад, які виїжджали в села області.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Анатолію Миколайовичу, доброго здоров'я, невичерпного творчого натхнення, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття.

Нехай добром наповнюється хата,
Достатком, щирістю і сонячним теплом,
Хай буде вірних друзів в ній багато,
Прихильна доля огорта крилом!
**Ректорат і профком
ТДМУ імені І.Я. Горбачевського**

2 квітня виповнилося 75 років ветеранові ТДМУ, доценту Денисові Миколайовичу МОСКАЛЮ.

Вельмишановний Денисе Миколайовичу!

Сердечно вітаємо Вас з 75-літтям! Після закінчення Ужгородського державного університету, 18 років вчителювання у середній школі, навчання в аспірантурі та роботи в Інституті напівпровідників АН УРСР, викладання в Тернопільському педінституті, у стінах ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського Ви успішно пройшли 22-літній трудовий шлях спочатку старшого викладача, згодом доцента кафедри фізики, яку впродовж 13 років очолювали.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як відомого науковця, висококваліфікованого, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Активною була Ваша громадська діяльність, зокрема, як керівника студентського наукового гуртка, куратора студентських груп, керівника добровільної народної дружини І курсу, лектора товариства «Знання».

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів і викладачів

Бажаємо Вам, вельмишановний Денисе Миколайовичу, доброго здоров'я, невичерпного оптимізму, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття.
Бажаємо щастя, здоров'я і сили,
Щоб довгі літа плечей не схилили,
Щоб спокій і мир панували на світі,
Щоб радість знайшли Ви в онуках і дітях!

**Ректорат і профком
ТДМУ імені І.Я. Горбачевського**

«БАЖАЄМ ВАМ ЗДОРОВ'Я, ЩАСТЯ Й РАДОСТІ ЗЕМНОЇ»

1 квітня відзначила ювілейний день народження доцент кафедри хірургічної стоматології ТДМУ Наталія Степанівна ГУТОР.

Вельмишановна Наталіє Степанівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

Після закінчення Львівського медінституту, 27 років практичної роботи, у стінах Тернопільського медуніверситету Ви успішно пройшли 10-літній трудовий шлях: спочатку

асистента кафедри пропедевтичної стоматології, кафедри терапевтичної стоматології, згодом — кафедри хірургічної стоматології, а останні майже чотири роки — доцента кафедри хірургічної стоматології.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як відомого науковця, висококваліфікованого стоматолога, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сум-

лінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Активною є Ваша громадська діяльність, зокрема, як завуча кафедри, куратора студентських груп.

Ваша професійна та громадська діяльність відзначена грамотою міського голови, подяками адміністрації університету.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для

хірургічної стоматології. Вже за рік їй було присвоєно вчене звання доцента.

Наукові здобутки Наталії Степанівни стосуються найбільш проблемного питання в амбулаторній стоматології — альвеоліту, сучасних методів лікування й профілактики

з розробкою нових лікарських композицій та додаткових методів діагностики.

Як науковця її вирізняють цілеспрямованість, наукова ерудиція, організаторські здібності та комунікабельність, що дозволили проводити наукові дослідження разом із співробітниками суміжних кафедр нашого вишу та інших медичних

закладів МОЗ України. Наукові роботи Н. С. Гутор характеризуються фундаментальністю, сучасним методичним рівнем і прикладним значенням. Наталія Степанівна є автором понад 85 наукових і навчально-методичних праць, 3 навчально-методичних посібників з грифом ЦМК МОЗ України, 1 монографії, 1 методичної рекомендації, 8 деклараційних патентів, які з глибокою вдячністю у своїй повсякденній праці використовують науковці, лікарі та студенти. Науково-практичні роботи доцента Н. С. Гутор широко цитують як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Наталія Степанівна є активним учасником конгресів, з'їздів, конференцій в Україні. Її доповіді викликають жвавий інтерес у колег-науковців і практичних лікарів-стоматологів.

Наталія Степанівна майже 30 років має вищу кваліфікаційну категорію з хірургічної стоматології, вже понад 6 років надає невідкладну хірургічну стоматологічну допомогу ургентним хворим у відділенні хірургічної стоматології Тернопільської університетської лікарні. «Лікар від Бога», — саме так про неї мовлять не лише пацієнти, а й колеги, цінуючи її професіоналізм і людські якості, допомогу в багатьох складних ситуаціях.

Наталія Степанівна Гутор підвищувала свій викладацький рівень у Києві, Харкові, є висококваліфікованим педагогом і наставником молоді. Як завуч сприяє становленню молодих викладачів кафедри.

наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановна Наталіє Степанівно, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благодійній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Бажаєм успіхів великих у роботі, й побільше творчих Вам натхнень.
Нехай минають завжди всі турботи,
І хай приносить радість кожен день.

**Ректорат і профком
ТДМУ імені І.Я. Горбачевського**

Завжди порадить і підкаже яким чином складні теми лекційних та практичних занять викласти для студентів.

Доцент Н. С. Гутор є членом експертної комісії ДАК МОН України. Наталію Степанівну Гутор неодноразово відзначали почесними грамотами Тернопільської міської та обласної рад, ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України».

З нагоди ювілею рідні та працівники кафедри хірургічної стоматології бажають Наталії Степанівні міцного здоров'я, творчих успіхів, нових наукових звершень, багато плідних років наукової праці на благо української медичної науки.

Ваш ювілей — щаслива дата.
І сумніватися тут не слід.
Нехай сьогодні наші привітання
У серці Вашому залишать добрий слід.
Отож прийміть найкращі привітання
Здоров'я, щастя та багато літ.
Всю доброту, яка існує в світі,
Всю радість, що живе серед людей,
Найкращі всі, що до вподоби квіти,
Даруєм Вам у цей святковий день.
Нехай Господь завжди у поміч буде,
А Мати Божа береже від зла.
Бажаєм Вам здоров'я, щастя й сили,
Радості земної і тепла.

11 квітня відзначатиме ювілейний день народження ветеран ТДМУ Надія Михайлівна БАДІКОВА.

Вельмишановна Надіє Михайлівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах університету Ви успішно пройшли майже 43-літній трудовий шлях лаборанта: спочатку кафедри нормальної фізіології, а останні 12 років — кафедри неврології, психіатрії, наркології та медичної психології, виконували одну з найважливіших ділянок роботи — лабораторне та організаційне забезпечення навчального й наукового процесу.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових обов'язків.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування.

Бажаємо Вам, вельмишановна Надіє Михайлівно, міцного здоров'я, нових успіхів у Вашій благодійній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття.
Хай стелиться життя розмаєм
І хилить щастя повен цвіт,
Ми від душі бажаєм
Здоров'я міцного і многа літ!

**Ректорат і профком
ТДМУ імені І.Я. Горбачевського**

ЗАРАЗИТИСЯ МОЖНА ЧЕРЕЗ ЇЖУ ТА ВОДУ

(Продовження. Поч. у № 5-6)

Михайло АНДРЕЙЧИН,
член-кореспондент НАМН
України, професор ТДМУ

Усвідомлюючи важливість проблеми сальмонельозу, я 1990 року запропонував молодому клінічному ординаторові Олегові Івахову виконати на цю тему кандидатську дисертацію. До того ж була нагальна потреба випробувати лікувальну ефективність нових сорбентів, які здатні пройти транзитом шлунково-кишковий тракт і вивести назовні шкідливі бактерії та їхні токсини. Дослідження були швидко налагоджені. Однак у той час хворих на сальмонельоз було мало. За даними Міністерства охорони здоров'я, підвищена захворюваність на сальмонельоз спостерігалася в Узбекистані. Телефонуючи до нього, я домовився з тамтешніми інфекціоністами й Олег Любомирович продовжив наукову роботу в Ташкенті. У підсумку було обґрунтовано доцільність використання нових марок вугільних і кремнійорганічних сорбентів при сальмонельозі та інших кишкових інфекціях і доведено, що ці препарати можуть бути альтернативою антибіотикам, які при кишкових інфекціях не завжди ефективні, а іноді й шкідливі. 1998 року київське видавництво «Здоров'я» випустило нашу з доцентом О. Іваховим монографію «Бактериальные диареи», яка досі належить до найбільше цитованих книжок у медичній літературі. З плином часу ентérosорбція стала необхідним і загальноприйнятим компонентом комплексної терапії багатьох інфекційних хвороб. Нам приємно зазначити, що зуміли зробити вагомий внесок у розроблення ентérosорбційного лікування інфекційних хворих. Доцент О. Івахів став високоавторитетним інфекціоністом в Україні, він — багатолітній секретар Всеукраїнської асоціації інфекціоністів.

III. ЦЕЙ НЕБЕЗПЕЧНИЙ ЧЕРЕВНИЙ ТИФ...

Певний вид сальмонел може спричинити виникнення черевного тифу. При цій серйозній хворобі ушкоджуються лімфатичні утвори кишків, що призводить до утворення глибоких виразок і мативних кишкових кровотеч. А іноді й до прориву кишки з подальшим розвитком гнійного перитоніту. Загальний стан хворих переважно тяжкий, навіть без ускладнень. Хвороба супроводжується тривалою гарячкою, висипанням на животі, збільшенням селезінки та печінки. За тяжких ускладнень може закінчитися смертю.

У 80-90-ті роки минулого століття в нашій клініці щороку постійно перебувало кілька хворих на черевний тиф. Згадує дівчинку Ганю, дев'яти років, у якої виникли три масивні кишкові кровотечі, кожна з яких була обумовлена порушенням ліжкового режиму. Дівчинка лежала в палаті на першому поверсі, обличчям до вікна. І ось щоразу, коли мати приїжджала з Лановецького району та підходила до вікна, хвора з криком зривалася з ліжка й бігла до неї, волаючи «Забери мене додому!». Через годину-дві обличчя пацієнтки блідло, пульс частішав, артеріальний тиск крові знижувався, а відтак виникала мимовільна дефекація, і підкладене судно наповнювалося кров'ю. Мені як лікувальнику доводилося цілодобово перебувати біля хворої

та допомагати їй, зокрема, переливати донорську кров. А вже у пацієнтки через втрату власної крові розвивалася тяжка анемія.

Уже після першої кровотечі ми провели виховну бесіду з матір'ю. Просили не підходити до вікна, бо її дитина дуже бурхливо реагує й зривається з ліжка. Але через кілька днів усе повторилося. Почали лякати матір, що може втратити дитину, якій необхідний суворий ліжковий режим. Після другої кровотечі ми отримали тверде запевнення, що більше до вікна вона не підходитиме. Справді, тиждень минав спокійно. Але сліпа материнська любов довше не витримала. Після третьої кровотечі ми збагнули, що мати не усвідомлює тяжкого стану своєї донечки й не спроможна виконати обіцянку. Довелося перенести дитину на другий поверх у палату, до якої мати не мала доступу. На лікування пацієнтки пішло багато часу та медикаментів. Була виписана вкрай ослабленою, але звільненою від черевнотифозних сальмонел. На щастя, в наступні місяці рецидиву черевного тифу не було, молодий організм відновив сили.

В одній районній лікарні перебувала хвора на черевний тиф з кишковою кровотечею. Мене запросили на консультацію. При огляді побачив жінку старшого віку, в якій гарячка сягала 40°C. Щоправда, під час кровотечі й найближчої доби після неї температура тіла знизилася до 37,5°C. Очевидно, з кров'ю вилілася частина бактерійних пірогенів, що спричиняють гарячку. Це вже було на третьому тижні захворювання, саме в цей час найчастіше трапляються тяжкі кишкові ускладнення. При розпитуванні з'ясував, що хвору вже кілька годин турбує незначний біль у правій половині живота. Пальцями я відчув легке напруження м'язів передньої черевної стінки справа. Попросив повторно закликати хірурга, оскільки з'явилися невиразні ознаки можливого прориву товстої кишки, саме справа, де частіше виникає це грізне ускладнення. За таких обставин дуже важливо не пропустити перфорацію, бо через утворену дірку вміст кишки потрапить у черевну порожнину й за лічені години сформується важкий перитоніт. Таке ускладнення, навіть за сучасного лікування, часто закінчується смертю. Хірург підтвердив, що в пацієнтки виникли симптоми прориву кишкової стінки. Встановити це в перші години складно, бо для хворих на черевний тиф прикметна тяжка загальна інтоксикація організму, тому ознаки прориву часто малопомітні. Це не виразка шлунка, при прориві якої виникає кинджальний біль у животі.

Скликаний консилиум прийняв рішення — оперувати. Я зайшов до операційної, щоб подивитися на зміни в животі. Відкривши черевну порожнину, хірург підняв з операційної рани висхідну частину товстої кишки. Ми побачили безліч просвітлених стінок кишки в місцях виразок, у тому числі кілька дуже чітких, з однієї з них просочувалася мутна жижа. Довкола з'явилися ознаки запалення очеревини, тобто поки що обмеженого перитоніту. Беручи до уваги наявність численних виразок, хірург прийняв єдино правильне рішення — відрізати найбільш пошкоджену ділянку кишки та виниклі кінці зшити так, щоб зберегти прохідність травного каналу. На щастя, в наступні дні стан

хворої поліпшився. Через місяць вона була виписана з лікарні.

...Мені здавалося, що всі броне-ти мають карі очі. Але ця думка виявилася хибною. Зайшовши в палату, побачив нещодавно звільненого в запас з армії юнака, який мав густе та чорне, мов смола, волосся й блакитні очі. Був шпиталізований напередодні, й мені доручили його вести. Захворів понад тиждень тому, коли виник біль у скронях і дещо підвищилася температура. У наступні дні головний біль посилювався, температура тіла поступово піднялася до 39,5°C, втратив апетит, приєдналося безсоння. Дільничний лікар запідозрив грип і призначив відповідне лікування. Зважаючи на погіршення стану, хворого спрямували в інфекційну лікарню. При ретельному огляді я виявив, попри високу гарячку, сповільнення пульсу, збільшення селезінки і, що особливо насторожило, кілька дрібних червоних висипань на шкірі живота. Перелічених симптомів було достатньо, щоб схилитися до думки про черевний тиф. Хворого оглянула завідувачка кафедри Л. І. Богачик і погодилася з моїми міркуваннями про природу захворювання.

Пацієнт отримував тогочасне стандартне лікування, зокрема левоміцетин. Саме цей антибіотик тоді широко використовували при лікуванні хворих на черевний тиф. У найближчі дні стан погіршився, гарячка піднялася до 40°C, було марення — хворий щось тихо бурмотів собі під ніс, зрозуміти було неможливо, на звернення не реагував. Тоді я вперше побачив, що таке тифозний стан. До речі, слово тиф походить від латинського typhus, що означає туман. Справді, свідомість була затьмарена, затуманена. Але досить швидко загальний стан поліпшився, температура тіла дещо знизилася. В бактеріологічній лабораторії з крові хворого виділили культуру черевнотифозних бактерій, що зробило діагноз черевного тифу незаперечним. Повторні аналізи крові свідчили про значне зниження кількості лейкоцитів у крові, що також прикметно для цієї небезпечної інфекції.

Згідно з тогочасними рекомендаціями, лікування левоміцетином тривало протягом усього гарячкового періоду і ще десять днів після нормалізації температури. Однак, незважаючи на зникнення основних ознак черевного тифу, хворий залишався дуже кволим, згодом підвищилася температура тіла, приєдналась ангіна. Кількість лейкоцитів ще значніше знизилася. На допомогу покликали лікаря-гематолога, який запропонував дослідити кістковий мозок. Зі згоди пацієнта спеціальною голкою зробили прокол клиноподібної кістки та забрали пробу кісткового мозку. Наступного дня гематолог зателефонував мені зі своєї лабораторії та повідомив, що у хворого агранулоцитоз, тобто кістковий мозок перестав виробляти лейкоцити й еритроцити. По суті, це був вирок пацієнтові, що нас дуже засмутило. Тоді з агранулоцитозом хворі довго не жили. Ми майже щодня збирали консилиум лікарів і навіть провели клінічну конференцію — жваво радилися, як можна врятувати пацієнта. Звернувшись також до фахівців Київського інституту гематології та переливання крові. Все, що пропонували консультанти, — негайно виконували. Однак врятувати не вдалося.

Після сумного фіналу мене дуже

непокоїла думка про причину цього грізного, незворотного ускладнення. Черпати інформацію можна було лише з медичних журналів і книжок. Інтернету ще не було. Скориставшись нагодою, я побував у центральних медичних бібліотеках Києва та Москви. Знайшов повідомлення про кілька таких ускладнень, а також докази того, що причиною міг бути левоміцетин, який хворий отримував понад три тижні. В деяких публікаціях повідомлялося про розвиток агранулоцитозу як ускладнення різних тяжких інфекційних хвороб, а не лише черевного тифу. Серед можливих причин називали також радіаційне опромінення. Мені було відомо, що наш пацієнт служив у ракетних військах, де трапилася якась аварія, але про її суть військове начальство солдатів не інформувало. У наступні роки я неодноразово намагався написати статтю про цей сумний випадок для профільного медичного журналу. Але робота не клеїлася, на заваді стало загублене молоде життя з копицею чорного волосся та блакитними очима...

Крім поодиноких захворювань, зрідка траплялися групові спалахи цієї кишкової інфекції. За мою багаторічну працю інфекціоніста таких спалахів було кілька. Так, 1975 року епідемія черевного тифу вразила Тернопіль. За лічені дні спекотного літа в клініку шпиталізували кількох хворих з підозрінням на цю небезпечну хворобу. Невдовзі число шпиталізованих зросло до кількох десятків. Співробітники кафедри перебували у відпустці. Оскільки я залишався в Тернополі, мене попросили прийти у клініку для допомоги практичним лікарям-інфекціоністам.

Ретельно проаналізувавши клінічний перебіг хвороби, ми діагностували черевний тиф легкого та середнього ступеня тяжкості, що прикметно для водних спалахів цієї інфекції. Для порівняння скажемо, що при харчових спалахах, зокрема молочних, хвороба перебігає, як правило, важко. Під час розпитування пацієнтів також було встановлено, що майже всі щодня пили воду з-під крана, тобто сиру. Версію про водне походження захворювань оперативного підтвердили також епідеміологи. Цілеспрямовані дослідження показали, що вода з міського водогону забруднена кишковою паличкою. Як з'ясували, за тиждень до ушпиталення перших хворих з підозрою на черевний тиф міська влада вирішила під'єднати до міського водогону запасну свердловину в районі Дружби, бо мешканцям не вистачало питної води: через літню спеку містяни почали споживати її значно більше, ніж завше. Напередодні під'єднання свердловини була сильна злива й, очевидно, стічні води, а разом з ними людські фекалії потрапили у поверхневі шари води в ґрунті, а звідти — у міський водогін. На обліку в місті було кілька вібріоносоїв черевного тифу. А це могли бути носії, про яких санепідемстанція не відала. Тому така версія мала достатньо підстав.

Варто було перекрити воду із запасної свердловини, що на Дружбі, та здійснити масивне хлорування міського водогону, а ще настирливо порадили містянам пити лише переварену воду, й перестали надходити хворі на черевний тиф. Рання діагностика черевного тифу та негайне здійснення протиепідемічних заходів, спрямованих

на припинення водного шляху поширення інфекції, стали можливими завдяки тісній співпраці епідеміологів з інфекціоністами.

Але розшифрувати епідемічні спалахи черевного тифу вдавалося не завжди. Прикладом може слугувати його спалах у Пробіжній на Чортківщині. У цьому селі протягом трьох тижнів було виявлено 15 хворих на черевний тиф. Дуже швидко з'ясували, що всі були учасниками шістьох черевнотифозних бактеріоносоїв, які впродовж багатьох років виділяли черевнотифозні бактерії, але залишалися здоровими. Проте вони не гостювали на весіллі.

Насамперед вирішили обстежити господарів і кухарів. Після забору матеріалу вони дуже переживали, втратили сон і не могли працювати, та й усе село завмерло в очікуванні бактеріологічного висновку. На їхнє щастя, лабораторія дала негативну відповідь. Після відповідних консультацій головний санітарний лікар області постановив обстежити на носійство всіх односельців, а це дві тисячі мешканців. Таке обстеження дало змогу виявити ще кількох бактеріоносоїв, про яких санепідемстанція не знала. Але й вони не були причетними до весілля. На щастя, всі потерпілі від хвороби. Невдовзі число шпиталізованих не було. Причину епідемії так і не розшифрували.

Повчальним був спалах черевного тифу в одному із сіл Заліщицького району в 1970-х роках. Комуністична партія прийняла чергове «епохальне» рішення «істотно знизити приватний сектор господарювання на селі». Шляхом зменшення числа одноосібних господарств та одночасно зміцнення колгоспів, зокрема й ферм. Відповідно були здійснені конкретні заходи, що дало змогу різко скоротити поголів'я великої рогатої худоби у селян. Це зразу відчували сім'ї, які мали дрібних дітей та потребували молока. Батьки почали звертатися до тих односельців, які ще мали корів. І тут на авансцену виїшла самітня літня селянка з її коровою. Невдовзі захворіли кілька дітей сусідів, які купували в неї молоко. Хворих ушпиталили в районне інфекційне відділення. Захворювання перебігало переважно важко. Швидко з'ясували, що власниці корови після війни хворіла на черевний тиф, а відтак — що вона черевнотифозний бактеріоносій. Інфекція у постраждалих дітей перебігала тяжко тому, що черевнотифозні бактерії добре розмножуються в молоці. А вже, на відміну від води, забруднене молоко містить у сотні чи тисячі разів більше бактерій. Також добре відомо, що інфекційне захворювання перебігає тим тяжче, чим більша інфікувальна доза збудника.

Мешканцям села було запропоновано споживати лише спарене молоко. Про черевнотифозне носіння дуже швидко дізналося все село. Ніхто більше не бажав купувати коров'яче молоко в мимовільній винуватиці інфекції. Тому на черевний тиф більше ніхто не захворів. Власницю ж корови односельці обминали, сусіди до неї не заходили й до себе не запрошували. Вона опинилася в ізоляції та залишилася наодинці з бідою.

ДАЛІ БУДЕ

ВИЗНАЧИЛИ ПЕРЕМОЖЦІВ КУБКА РЕКТОРА ТДМУ З БАСКЕТБОЛУ

У Тернопільському державному медичному університеті імені І.Горбачевського активно підтримують спортивний розвиток студентів, проведення змагань з різних видів спорту. 14-16 березня в спорткомплексі ТДМУ відбувся чемпіонат з баскетболу на здобуття Кубка ректора. Змагання присвятили 60-річчю нашого університету.

Як розповів координатор чемпіонату Іван Калька, позмагатися за головні призи зголосилося 15 команд. Були представлені всі факультети університету, зокрема, медичний делегував шість команд, стоматологічний – п'ять команд, фармацевтичний – одну, спеціальність «Здоров'я людини» – одну, факультет іноземних студентів – дві.

Переможців турніру привітав від імені ректора ТДМУ, професора Михайла Корди проректор з науково-педагогічної роботи, професор Аркадій Шульгай. Він звернув увагу на те, що адміністрація вишу активно підтримує студентські ініціативи щодо розвитку спорту. Аркадій Гаврило-

вич побажав усім учасникам чемпіонату успіхів, здоров'я та миру. Він вручив кубки й грамоти командам-переможцям.

Отже, перше місце у турнірі виборола команда шостого курсу медичного факультету, друге – команда першого курсу медичного факультету і третє – команда другого курсу медичного факультету. Кращим гравцем став Антон Дрібніцов.

Проректор з науково-педагогічної роботи, професор Аркадій Шульгай також вручив подяку від імені адміністрації ТДМУ та оргкомітету чемпіонату представни-

кам молодіжного крила Всеукраїнської ради реанімації та екстреної медичної допомоги та забезпечення постійного контролю за здоров'ям учасників та надання домедичної допомоги.

ЗДОБУВ ДВІ СРІБНІ НАГОРОДИ

Представник факультету іноземних студентів (спеціальність «стоматологія») Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського Міхал Ленарт здобув дві срібні медалі під час VII відкритого чемпіонату ВПА України з пауерліфтингу, жиму штанги лежачи та станової тяги, який відбувся у Луцьку. Помірялися силою приїхали найсильніші спортсмени з різних міст нашої країни та з-за кордону (Польщі, Румунії, Молдови, інших європейських країн).

Змагання були доволі напруженими, адже пауерліфтери бук-

вально виривали одні в одних переможні кількості присідань, відтискань і дорожочні хвилини виконання вправ.

Наш студент здобув дві срібні нагороди – зі станової тяги та пауерліфтингу. Як розповів Міхал Ленарт, пауерліфтингом він займається впродовж року. До змагань активно почав готуватися п'ять місяців тому, аби гідно представити ТДМУ.

ЖІНОЧА ВОЛЕЙБОЛЬНА КОМАНДА ТДМУ ВИБОРОЛА ТРЕТЄ МІСЦЕ В УНІВЕРСІАДІ

Студенти Тернопільського державного медичного університету ім. І. Горбачевського, які цього року відстоюють честь вишу в Універсіаді, продовжують тішити своїми перемогами. Отже, 29 березня 2017 року в спорткомплексі Тернопільського національного економічного університету відбулися змагання з волейболу серед жіночих команд. Змагання тривали у рамках відкритої Універсіади міста Тернополя, управління у справах сім'ї, молодіжної політики і спорту міської ради та обласного відділення Комітету з фізичного виховання та спорту МОН України.

У цьому чемпіонаті збірна команда нашого університету впер-

ше в історії виборола третє місце, перемігши у запеклій боротьбі команди Тернопільського національного технічного університету ім. І. Пулюя та Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Наші дівчата поступилися другій команді Тернопільського національного економічного університету.

У складі нашої збірної бронзові нагороди виборювали студентки медичного факультету Уляна Оксенюк (6 курс), Ніна Лопуга (5 курс), Інна Дрей-

чан (5 курс), Ірина Березяк (3 курс, спеціальність «Здоров'я людини»), Тетяна Моцна (2 курс, спеціальність «Здоров'я людини»), Марія Ратинська (2 курс, спеціальність «Здоров'я людини»), Ліля

Предик (1 курс), Стефанія Коцур (1 курс), Анна Ковтун (1 курс), Софія Махобей (1 курс), а також студентки факультету іноземних студентів Вікторія Пенар (1 курс), Анна Йозеф'як (1 курс) і студентка стоматологічного факультету Юлія Лешків (2 курс).

Тренував і представляв команду на змаганнях асистент кафедри фізичної реабілітації здоров'я людини та фізичного виховання, кандидат педнаук Віктор Назарук. Тренер та вся команда висловлює щирі подяку чоловічій збірній з волейболу, зокрема наставнику Олександрові Білоуску за спільні тренування та товариські ігри.

НА СПАРТАКІАДІ З ФУТЗАЛУ – ПРИЗОВЕ МІСЦЕ

У ТДМУ відбулася студентська спартакіада серед державних вищих навчальних закладів III-IV рівня акредитації з футзалу. Заявки подали дев'ять студентських команд, зокрема, були представлені Тернопільський національний педагогічний університет імені В.Гнатюка (2 команди), Тернопільський національний економічний університет (2 команди), Березанський педагогічний коледж, Тернопільський національний технічний університет імені І.Пулюя.

Наш університет представляли дві студентські команди. До першої увійшли представники медичного та стоматологічного факультетів Іван Калька, Володимир Луцик, Арсен Літвінський, Олександр Гринько, Віталій Зайцев, Ігор Серета, Роман Хрущ, Артем Маланчук, Сергій Шовтюк, до іншої – іноземні студенти

Альчлайхаві Гайдер, Ассімба Джожаф, Салех Абделрахман, Еммануель Турксон, Шериф Осман, Кофі Дамоа, Мохаб Раджаб, Бернард Аджі, Іфані Одуме, Алькаммасі Алі, Салех Ейсса, Альхассон Алі.

Збірна команда стоматологічного та медичного факультету посіла п'яте місце, поступившись командам ТНПУ та Кременецького педагогічного коледжу.

Іноземні студенти нашого університету, не програвавши жодної гри, посіли третє місце. Обігравши у групі команди ТНПУ та ТНЕУ-2, а також зігравши в нічию з командою ТНЕУ-1, наші студенти вибороли в групі друге місце (7 очок). У фінальній боротьбі за 3-4 місця збірна представників різних країн обіграла Кременецький педагогічний коледж з рахунком 2:1 та виборола бронзові медалі.

Вічна пам'ять

13.11.1933–8.03.2017

Ректорат, профком, працівники і студенти ТДМУ імені І.Я. Горбачевського глибоко сумують за приводу смерті ветерана університету, колишньої професора кафедри фармакології, завідувача курсу клінічної фармакології кафедри шпитальної терапії

Алевтини Миколаївни
ОЛІЙНИК

і висловлюють щирі співчуття рідним і близьким покійної.

Відповіді на сканворд, вміщений у № 6, 2017 р.

1. Кіш. 2. Тризуб. 3. Батурин. 4. Титан. 5. Шана. 6. Рівне. 7. Ле. 8. Грушевський. 9. Булава. 10. Львів. 11. «Вир». 12. Ряска. 13. СК. 14. Каденюк. 15. Гори. 16. УСС. 17. Карл. 18. Ян. 19. До. 20. Азот. 21. Доярка. 22. Див. 23. Вишка. 24. Аз. 25. Ясь. 26. Етна. 27. Нобель. 28. Зиновій. 29. Козак. 30. Юрба. 31. Ієрогліф. 32. Особа. 33. Лье. 34. Лі. 35. Криси. 36. Атол. 37. «УБН». 38. Иона. 39. Браво. 40. Ра. 41. Бот. 42. Хна. 43. Іл. 44. Довженко. 45. Українка. 46. Денді. 47. Ваза. 48. Ера. 49. Хор. 50. Лелека. 51. Морж. 52. Магія. 53. Окоп. 54. Іжак. 55. Горн. 56. Яремчук. 57. Кліп. 58. Боян. 59. Ніл. 60. БК. 61. Ріпа. 62. П'я. 63. Сакля. 64. Теля. 65. Урок. 66. Кру. 67. ООН. 68. Кличко. 69. Ка. 70. Лак. 71. Брила. 72. Ре. 73. Як. 74. Куна.